

Upravišтво: Ljubljana, Pučcinjeva
ulica 5 - Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24
Upraviščno oddelček: Ljubljana, Pučcinjeva
ulica 5 - Telefon št. 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Člani pri post. tek. zvezi: Ljubljana
št. 17.749

IZJAVNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
se iz Kr. Italije in tuzemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.-
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pučcinjeva ulica št. 5
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Obsežne izvidniške akcije v Čirenaiki

Bombe na pristaniške naprave v Tobruku in na letališču na Malti - Nad Messino sestreljeno sovražno letalo

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 27. februarja naslednje 436. vojno poročilo:

Obsežne izvidniške akcije italijanskih in nemških motoriziranih oklopnih oddelkov na čirenaški fronti.

Letalstvo, ki ga je oviralo slabo vreme, je napadlo pri svojih operacijah pristaniške naprave v Tobruku in letališče na Malti ter jih ponovno učinkovito bombardiralo.

Pri ponovnih sovražnih letalskih napadih na Tripolis in Bengazi ni bilo mnogo

škoda. V Bengaziju je bilo zadetih nekaj arabskih hiš. Osem ljudi je bilo ubitih, sedem pa ranjenih med muslimanskim prebivalstvom.

Ena naša podmornica se ni vrnila na naše oporišče.

Eno sovražno letalo je skušalo dati v prvih jutranjih urah preleteti Mesino. Protiletalsko topništvo je zadelo letalo tipa Wellington, ki je bilo prisiljeno pristati v bližini rta Pelpra. Šest Kanadcev, ki so sestavljali njegovo posadko, je ostalo nepoškodovanih in so bili ujeti.

PRED JAPONSKIM NAPADOM NA JAVO

Pričakuje se vsak čas splošen napad, ker je Java sedaj že od vseh strani obkoljena

Bangkok, 27. febr. s. Vesti iz Batavije potrjujejo, da pričakujejo na Javi vsak hip splošen japonski napad. Položaj povzroča nizozemskim oblastem izredno velike skrbi. Sodijo, da bodo Japonci napadli v smeri od južne Sumatre, ker že popolnoma kontrolirajo Sundsko ožino, ki loči Javo od Sumatre.

Batavija resno ogrožena

Bangkok, 27. febr. Vesti, ki prihajajo semkaj iz Batavije, slikajo vojaški položaj na otoku Javi za zmerom bolj resen. Po informacijah z merodajnega mesta je Batavija vsekakor že zelo ogrožena. V primeru, da bodo Batavijo zasedle japonske čete, bi moral glavno mesto Jave postati Bandoeng. V Bandoengu je sedež raznih tovarn za izdelovanje vojnega materiala, zlasti municije, ki so Nizozemcem neohodno potrebne za vzdrževanje nadaljnje obrambe v pokrajini Praengar.

Nezadostna nizozemska obramba

Bangkok, 27. febr. s. Iz Batavije poročajo, da je zastopnik nizozemskih oboroženih sil izjavil, da je pomoč zaveznikov za Nizozemsko Indijo skrajno potrebna. Njen položaj je izredno težaven. Opozoril je še posebej na položaj na Javi, ki je sedaj popolnoma obkoljena. Oboroženih sil je v Nizozemski Indiji premalo, da bi lahko vzdržale in odbile sovražne napade.

Promet med Javo in Avstralijo prekinjen

Bangkok, 26. febr. Po vesteh iz Batavije je položaj na Javi zelo resen. Glavni stan generala Wavella je objavil komunikacijo, v katerem pravi:

»Promet med Javo in Avstralijo je od nekaj ur prekinjen in ga je le od časa do časa mogoče obnoviti.«

Zastopnik vojaških oblasti je izjavil, da se je Japoncem po zasedbi Balija in Timorja posrečilo Javo popolnoma obkoliti. Kljub uspehom, ki so jih zavezniki dosegli v Makasarski ožini, je položaj zanje zelo kritičen. Glavni del nizozemskih sil se je sedaj zbral na Javi. Ostale otoke branijo posadke, ki imajo nalogo sovražnika čim bolj zadrževati pri njegovih izkrcavalnih operacijah.

V Bataviji je bil včeraj objavljen še drug službeni komunikacijo, ki pravi med drugim: Nizozemski bombniki so napadli letališče blizu Palembanga, ki so ga zasedli Japonci. Sovražna letala so večkrat napadla letališče in luke na Javi. V Tandiongu Pričku je izbruhnil požar v dveh skladiščih. V Surabaji so japonski bombniki povzročili veliko škodo. Japonci so zasedli Cinkang na zapadnem delu Bornea. Polastili so se tudi otokov Banke in Benkelanga južno od Sumatre. (Piccolo.)

Na zapadni obali Sumatre

Tokio, 27. febr. d. Japonski glavni stan je popoldne v posebnem poročilu objavil, da so japonske oborožene sile, ki prodirajo od mesta Palembanga na otoku Javi v zapadni smeri, dokončale 24. februarja zvečer zasedbo strateško važnega pristaniškega mesta Benkoelen na zapadni obali otoka Sumatre.

Japonsko brodogrje

v bližini Avstralije

Rim, 27. febr. Iz Lizbone poročajo: Bostoni radijo je včeraj jutraj razširil vest, da so opazili v sredo popoldne močno japonsko brodogrje med otokoma Sermato in Baberjem vzhodno od Timorja. Bilo je od daljane 500 do 600 km od Port Darwina. Brodogrje je dodeljena tudi velika nosilka letal. Plulo je v smeri proti jugovzhodu in je bilo bržkone namenjeno proti severni obali Avstralije. Radio Boston je še izrazil mnenje, da bo morda to brodogrje napadlo Port Darwin. Po teh napadih vojnih ladij in letal bi morda Japonci poskušali izkrcati silo in izkrcati na njej oddelke japonske sile. (Corriere della sera.)

Lizbona, 27. febr. Po nekaterih ameriških vesteh japonsko vojno brodogrje, ki je bilo opaženo predvčeršnjim popoldne severnozapadno od Avstralije, ni namenjeno proti Avstraliji, marveč ima nalogo od jga obiti Javo in izkrcati na njej oddelke japonske sile. (Corriere della sera.)

Ameriške in nizozemske izgube pri Baliju

Tokio, 26. febr. d. Dodatno k japonskemu službenemu poročilu od 21. februarja, v katerem je japonski glavni stan objavil rezultate pomorsko-letalske bitke pri otoku Baliju v Nizozemsko-Vzhodni Indiji, je v petek popoldne japonski glavni stan objavil, da so japonske oborožene sile v pomorski bitki pri Baliju potopile dva ameriška in dva nizozemska rušilca. Nadalje so japonske oborožene sile hudo poškodovale dve sovražni križarki in en rušilec.

Japonski letalski napad pri Timorju

Tokio, 27. febr. (Domei.) Z nekega japonskega letalskega oporišča javljajo, da so oddelki letalstva japonske vojne mornarice, ki operirajo na področju otoka Timorja, napadli 22. februarja sovražnikovo vojno letalstvo. Japonske letalske sile so napadli letalstvo, ki je bil na poti na trgovanje, ki je bil na poti na trgovanje, ki je bil na poti na trgovanje. Z bombnimi zadetki je bil zaleten požar na sovražnem rušilcu s 3000 tonami kakor tudi na trgovski ladij iste tonaže. Japonski hidro-

avioni so nadalje na tem področju potopili sovražno transportno ladjo z 20.000 tonami.

Tokio, 27. febr. s. Japonska mornariška letala, ki so zadnje dni operirala v vodah okrog Timorja, so po davi objavljenem vojnem poročilu potopila sovražno 20.000 tonsko ladjo ter zažgala nizozemski 3000 tonski minonosce. Tudi neko drugo sovražno ladjo so zadelo z bombami tako, da se je vnela.

Pred Rangunom

Bangkok, 27. febr. (Domei.) Radijska postaja v Saigonu je v petek jutraj razširila vest, da so japonske čete po naglem razvoju svoje ofenzive proti zapadu že dosegle prestolnico Birme, Rangun. Saigonsko poročilo pravi, da so prvi japonski oddelki že prodrli v predmestja Ranguna. Po nadaljnjih poročilih, ki so dospela semkaj iz Mandalaya, so bile vse preveč z Mandalayem in Rangunom prebrgane.

Ukrepi za pocenitev živil

Seja ministrskega odbora za oskrbo, razdelitev živil in cene

Rim, 27. febr. s. Pod vodstvom Duceja je v Beneški palači v sredo od 17. do 20. in včeraj od 17. do 18.30 zasedal medministrski odbor za oskrbo, razdeljevanje živil in cene. Seje so se udeležili tajnik Stranke, ministri za finance, kmetijstvo, promet, korporacije, devize in valute, državna podtajnika pri ministrstvu za notranje zadeve in za vojno proizvodnjo, načelnik inspektorata za obrambo varčevanja in kredita, predsedniki fašističnih konfederacij kmetijskih, trgovskih in industrijskih delodajalcev in delavcev ter drugi člani sveta. Minister za kmetijstvo in gozdoje je poročal o tržnem položaju, o zalozah posameznih vrst živil in o proizvodnji življenjskih potrebščin. Odbor je sklenil odpraviti obdaj davek na goveje, konjsko, svinjsko, ovčje in kozje meso, obenem pa je določil tudi cene, ki bodo od 9. marca dalje veljale za to blago v trgovini na drobno. Sklenil je tudi znižati tarife za prevoz življenjskih potrebščin po železnici in po progah cestnih železnic izven posameznih mest. Te tarife se znižajo za 20% za vino, za 50% za druge kmečke pridelke, za izvozno ali tranzitno blago pa te olajšave ne bodo veljale.

Odbor je razpravljal tudi o stanovanjskih najemninah v novih hišah. V tem pogledu je določil naslednje smernice: za najemnine v novih hišah, določene po 29. marcu 1941, bodo smele posebne pokrajinske komisije dovoliti revizijo, če se izkaže, da niso v skladu s povprečnimi najemninami ob pričetku l. 1940. Določitve družin vpoklicanih vojnih obveznikov tudi se nadalje normalno niso dopustne.

Končno je odbor odobril cenik kemičnih proizvodov, kakor ga je pripravilo korpo-

Pospeševanje japonske proizvodnje

Tokio, 27. febr. d. Predsednik japonskega načrtnega urada Teliči Suzuki, ki ima celokupno nadzorstvo nad vojno proizvodnjo japonske industrije, je vnovič pozval japonske industrije k povečanju proizvodnje vojnih potrebščin. V svojem govoru naglašal, da je Japonska v borbi proti močnim industrijskim državam, in je pripomnil, da bo v tej borbi igral odločilno vlogo. Zato je potrebno, da Japonska proizvaja hitreje in prej izvede zadostno oborožitev, kakor pa bo možno Zedinjenim državam. Izkušnje v preteklosti, naglašal Suzuki, — predstavljajo močno silo, ki nam bo pomagala premostiti vse težkote v bodočnosti, la dobi moč sedanjosti. V današnji totalni vojni je tajnost zmage. V tem, da se v borbo vprežejo vsi viri in sile. Proizvajati moramo vojni material v naraščajoči množini in zmerom boljše kakovosti.

Duce zastopnikom hranilnic

Rim, 27. febr. s. Duce je sprejel upravni svet fašistične federacije hranilnic in posojilnic pod vodstvom senatorja De Capitania Darzaga, ki mu je poročal o poslovanju italijanskih hranilnic v prvih 20 mesecih vojne. Posebej je opozoril na delež, ki ga imajo hranilnice pri odločanju varčevanja in pri kreditnih operacijah za italijansko kmetijstvo, za avtarkijo in prehrani in končno pri podpornih akcijah v prilogi vojnemu ranjenemu ter družinam padlih in vpoklicanih obveznikov. Nazadnje je predsednik federacije v svojem poročilu obeležil naloge, ki so si jih zastavile hranilnice pod vodstvom Duceja in ki jih bodo izvedle po zmagi, da bi tako prispevale za ureditev novega socialnega in gospodarskega reda, kakor je v programu fašizma. Duce je sprejel na znanje poročilo o intenzivnem delovanju italijanskih hranilnic, ga pohvalil in izrazil svoje zadovoljstvo sprito patriotskih in fašističnih smernic njegovega dela. Hranilnice so dokazale, da so razumele sedanje zgodovinske čase. Odredil je članom izvršnega odbora federacije, da podzdravijo svoje tovaršice in sodelavce in jih vzpodbujajo, da bodo še nadalje vztrajali na ubrani poti, podpirali lokalne pobude in še posebej na kmetijskem področju, ki je še naravno področje teh starih italijanskih ustanov, na katerem si bodo lahko tudi pridobile novih zaslug za socialno delo, ki jih bo treba opraviti po vojni.

Preiskava o atentatu na poslanika Papena

Ankara, 27. febr. s. Preiskava zaradi atentata na nemškega poslanika v Papena se nadaljuje. Čeprav še ni nikakih podrobnih podatkov v zvezi z njo, se je vendarle zvedelo, da je bilo več ljudi že aretiranih. Na meji so bile straže ojačane. Predvsem velja to za mejo s Sirijo, preko katere je še edino mogoče redni promet in zveza z Anglijo. V zadnjih dneh je mnogo Angležev in Američanov zapustilo Turčijo. Carigradska policija je doslej aretirala 5 Angležev, med njimi novinarja Goddeya, o katerem so dognali, da je bil v zvezi s protinemškimi letaki, ki so se pojavili v Carigradu sredi februarja. Turška policija je medtem ugotovila, da ti letaki, v katerih so žallili Hitlerja in Nemčijo niso bili tiskani v Turčiji marveč uvoženi po skriti poti iz tujine. Turška vlada je izdala stroge odredbe vsem podrejenim organom, naj brezobzirno preprečijo sleherni poskus, da bi se rušil javni red in mir v državi.

Ankara, 27. febr. s. V včerajšnji vladi se nadalje sili vti, ki je nastal sprito atentata na nemškega poslanika v Papena. Šlo je bilo ugotovljeno, da je policija pe intenzivnih preiskavah uspelo dognati identiteto atentatorja iz posebnih razlogov pa njegovo ime še ni bilo objavljeno.

Budimpešta, 27. febr. Kakor poroča agencija Transkontinental Presse, je bil baje atentator, ki je skušal izvesti atentat na nemškega poslanika v Ankari, identifikiran. Baje je bil to neki ruski komunistični agent. (Ultima Notizie.)

Simpatije arabskega sveta za os

Budimpešta, 27. febr. s. Bivši iraški poslanik v Ankari Kamil el Kallani, brat bivšega iraškega ministrskega predsednika, je izjavil, da sledi arabski svet z največjimi simpatijami vojni osi proti Angliji. Le zmagi osi bo lahko islamskemu svetu in tudi Iraku vrnila svobodo. Vse angleške obljube so se izkazale za laž. Arabci sedaj vedo, da bo le zmaga velikih sil trojnega pakta nad anglosakim svetom pomenila tudi njihovo obnovo.

Trgovinski sporazum med Evrope in Rumunijo

Bukarešta, 27. febr. s. Tu je bil podpisan trgovinski in plačilni sporazum med Rumunijo in Švico. S 1. marcem se bo uveljavil.

Nemško vojno poročilo

Odbiti sovjetski napadi med Sevastopoljem in Kerčem

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 27. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na Krimu so nemške in rumunske sile zavrnile sovražnikove napade proti fronti pred Sevastopoljem in na polotoku Kerču s hudimi izgubami za sovražnika. Tudi na drugih frontah na vzhodu so se številni sovjetski napadi izjalovili sprito moči odpornosti naših čet, ki so jih podpirali močni oddelki letalstva.

V severni Afriki živahno delovanje nemških in italijanskih izvidniških sil na fronti v Čirenaiki.

Nazivlje neugodnemu vremenu so bile bombardirane pristaniške naprave v Tobruku in z bombami ter napadene s strahotnim orožjem britanske motorizirane kolone. Nadaljnji letalski napadi so bili usmerjeni proti britanskim letališčem na otoku Malti.

Preteklo noč je sovražnik napadel nekaj krajev na obalnem področju severne Nemčije. Dva britanska bombnika sta bila sestreljena.

Živahno delovanje

nemškega letalstva

Berlin, 27. febr. s. Delovanje nemškega letalstva na vzhodnem bojišču se je v zadnjih dneh zopet znatno ojačilo. Posebno hudo so nemški bombniki napadli sovražne postojanke na polotoku pri Kerču. V sredo so nemška bojna letala ob zori s težkimi bombami bombardirala mesto in luko Kerč. Med pristaniškimi napravami je nastalo veliko razdejavanje.

V nizkih poletih so bojna letala napadla tudi luko Novorosijsk ob vzhodni obali Črnega morja, kjer so bile v zadnjem času običajno zasedane sovjetske vojne ladje. Tudi tu je bilo opaziti velike eksplozije. Nadaljnje skupine nemških bombnikov in strmoglavcev so posegale v borbe na kopnem in podpirale zlasti operacije nemških čet, ki so napadale sovjetske postojanke na polotoku Kerču. Nekaj sovjetskih napad je bil v kalj strti. Sovražnik je imel ob tej priliki ogromne izgube in škodo.

Na južnovzhodnem odseku bojišča so nemške letalske sile ponovno bombardirale sovražne avtomobilske kolone na po-

hodu in prometne zveze v doneški kotlini. Več vlakov je bilo poškodovanih. Razdejano je bilo veliko število motornih vozil.

S finskega bojišča

Helsinki, 27. febr. s. V zadnjih 24 urah je bilo na finski fronti le topniško obstreljevanje, ki je oviralo delovanje izvidniških oddelkov. Ponekod je prišlo tudi do streljanja med posameznimi pehotnimi postojankami. Na Svezru je skušalo več čet sovjetske pehote prodreti med finske postojanke, bile pa so prisiljene umakniti se. Bile so jim prizadete občutne izgube. Tudi v južnem odseku fronte v vzhodni Kareliji so bile sovjetskim četam prizadete znatne izgube in se je finskiim četam posrečilo izboljšati si svoje postojanke. V tem odseku bojišča so finska letala bombardirala vas, kjer so se zbrale sovjetske čete. Vas je bila popolnoma razdejana in je v njej nastal požar, ki je uničil še ostanke. Nadalje so finska letala bombardirala in s strojnimi uspešno obstreljevala sovražne postojanke, avtomobilske kolone in taborišča čet. Finsko protiletalsko topništvo je sovjetskim letalom onemogočilo napad na Helsinki. V Kareliji je bilo eno lovsko letalo sestreljeno.

Kmetijske reforme v okupiranih krajih

Berlin, 27. febr. d. Nemški minister za okupirane pokrajine Alfred Rosenberg je razglasil novo poljedelsko zakonodajo za področje Sovjetske zveze v mejah iz l. 1939, v kolikor so jih dosegli okupirane nemške čete. V novo zakonodajo se odpravlja tako zvana kolektivna konstitucija in osnovni pravilnik o sovjetskem poljedelstvu, s katerim je bilo izvedeno na področju Sovjetske zveze kolektivno obdelovanje zemlje. Kolektivne določbe v obdelovanju zemlje so bile nadomeščene sedaj z novo uredbo, ki vrača prebivalstvu v vzhodnih pokrajinah pravico do individualnega obdelovanja zemlje.

Potopljen angleški parnik

Lizbona, 27. febr. s. Osnova podmornica je 40 milj daleč od Gibraltarskega torpedirala in potopila angleški 7000-tonski tovarni parnik, ki je bil na poti v Gibraltar.

Nemške podmornice ob ameriški obali

Tudi Zedinjene države bodo le težko izpopolnile vrzeli v svoji trgovski mornarici

Buenos Aires, 27. febr. s. Severnoameriški listi se obširno bavijo s katastrofalnimi učinki napadalnih operacij nemških podmornic ob atlantski obali ameriškega kontinenta. Vsaka unča 18 milijonov ton ladjevja, ki jih imajo Zedinjene države na programu, bo potrebna, tako pripominjajo, da se izpopolnijo vrzeli, ki jih je os napravila v vrstah trgovinskih mornaric zaveznikov in nevtralnih držav. Od pričetka vojne do konca l. 1941 je bilo potopljenih 8.3 milijona ton ladij. Izgube od 1. januarja t. l. dalje so se dvignile na že nevarno višino, tako da bodo potrebne izredno intenzivne gradnje, če se hočejo te izgube kakorkoli nadomestiti. Ministrski predsednik Churchill je skušal nekoliko prikriti to dejstvo, ko se je v svojem zadnjem govoru in spodnji zbornici omejil le na ugotovitve, da so se izgube zavezniške trgovske mornarice v zadnjem času zelo dvignile. Posebno je bilo potopljenih mnogo petrolejskih ladij, ki so v vojnem času najpomembnejše. Težave so tem večje, ker so zavezniške ladje prisiljene ubirati vedno daljše poti do luk, v katere so namenjene. Ze samo izguba prometnih zvez po Sredozemskem morju je povzročila, da se je pot iz Amerike na Bližnji vzhod mimo rta Dobre nade podaljšala za 100 odstotkov, prometne zveze na Pacifiškem oceanu pa so se podaljšale za 30 odstotkov.

Nove ovire za oskrbovanje Anglije

Bern, 27. febr. d. Berlinski dopisnik lista »Gazette de Lausanne« poroča, da bo poživljena aktivnost nemških podmornic na Atlantskem oceanu morala v kratkem nujno prinesiti nadaljnje velike težave za oskrbovanje Velike Britanije z živčevim surovinami in vsakovrstnim drugim vojaško važnim materialom. V pristojnih berlinskih krogih navedajo, da je Velika Britanija v celoti izgubila že 15 in pol milijonov ton trgovskega brodogrja, ne vstavi velike tonaže trgovskega brodogrja, potopljenega po italijanskih in japonskih oboroženih silah. Velika Britanija je danes v pogledu vzdrževanja najnujnejših pomorskih zvez v tolikšni stiski kakor

še nikoli, niti ne v svetovni vojni, ko je bilo do leta 1917 potopljenih za 17 milijonov ton britanskega trgovskega brodogrja.

Berlin, 27. febr. s. »Völkischer Beobachter« in »Börsenzeitung« ugotavljata v svojih komentarjih o zadnjih podmorniških operacijah v zapadnih atlantskih vodah, da je imela Velika Britanija l. 1931 trgovsko mornarico s skupno 21.2 milijona ton, Zedinjene države pa z 9.3 milijona tonami. Oborožene sile osi so doslej potopile 15.3 milijona ton sovražnega trgovskega brodogrja.

Pri Kubi potopljena

ameriška ladja

Rim, 27. febr. Zvedelo se je iz New Yorka, da je bila v bližini Havane potopljena severnoameriška 8000tonska tovarna ladja »Atilla«.

Mornariški minister Knox je izjavil, da je bilo od srede januarja dalje ob ameriških obalah potopljenih skupno 114 zavezniških ladij. (Piccola.)

Alarm v Washingtonu

Rim, 27. febr. s. Agencija Associated Press poroča, da so včeraj ob 1.31 v Washingtonu prvič zatulile sirene. Letalski alarm je trajal 13 minut. Obenem je bilo alarmirano tudi mesto Hampton Road v Virginiji.

Rim, 27. febr. s. V zvezi s pojavi sovražnih letal nad zapadno obalo Severne Amerike je vojni minister izjavil, da se je v sredo v prvih popoldanskih urah pojavilo zopet nekaj neznanih letal nad Los Angelesom. Protiletalsko topništvo je takoj interveniralo, a ni moglo zadeti nobenega teh letal. Letala tudi niso vrgla nobene bombe na ameriška tla.

Tuja letala nad Los Angelesom

Stockholm, 27. febr. s. »Stockholm Tidning« poroča v vesti iz New Yorka, da se je pojavilo nad Los Angelesom 15 neznanih letal, ki pe mesta niso bombardirala. Protiletalsko topništvo jih je hudo obstreljevalo, a ni nobenega sestrelilo.

Taborišča in kolonije

Delovanje, ki ga GIL razvija v Italiji in na njenih posestvih v prilog italijanske mladine in dece, se ne omejuje samo na telesno vzgojo podpornice in zdravstvene akcije, na različne vrste delovanja, ki se mu posveča komplicirana organizacija. Telesna vzgoja, ki je slej ko prej namenjena, vzgoji zdrave in jake ljudi, je v tesni zvezi z zdravstvenim delovanjem organizacije, izpolnjujejo pa jo pomorske in gorske kolonije, poletna in zimska taborišča. Na tisoče dečkov in mladeničev, ki bi zgolj s pomočjo svojih družin ne mogli na morje, ne v gore, na solnce in prosti zrak, se vsako leto zbira po pomorskih in gorskih kolonijah, v gorskih kočah, ki so last organizacije, in preživljajo daljšo dobo na prostem ter se pri tem posvečajo zmernemu zdravemu življenju, jačijo in vzgajajo. Njihova prehrana, nastanitev, zdravstveno in moralno skrbstvo in oskrba z vsem, kar potrebujejo, spadajo v delokrog funkcij naravnih organizacij, ki jih podpira usposobljeno osebje. Poskrbljeno je za vse, tako da je kolikor je mogoče, tem otrokom in mladeničem zagotovljeno zdravo in prijetno življenje. Na razpolago so jim vse, kar in svetle spalnice za počitek, obsežne obojedvalnice, ki se ob urah obedov polnijo s svežo, živahno mladino, veliki vrtovi in ogromne plaže za njihove igre in vaje. Od jutro do večera, od budnice do ure miru so skupine po 20 do 25 dečkov in deklet stalno pod skrbnim nadzorom vsaj ene osebe. V čitalnicah in kinematografih po kolonijah je poskrbljeno tudi za duševni razvoj otrok na počitnicah, za njihovo lučeno zabavo po vsakodnevnih telesnih vajah. Vse kolonije so opremljene z najnovejšimi higijenskim napravami.

Na ta način ustvarja GIL socialno solidarnost in fizično moč rodu tako v Italiji kakor tudi v njenih kolonijah. Istim nalogam se je posvetila tudi GILL v Ljubljani, ki je bila storjena doslej, ne pomeni skoraj nič v primerjavi z vsem onim, kar bo storjeno v prihodnosti.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 27. febr. d. Z merodajnega nemškega mesta je bilo epodne objavljeno, da je v noči na petek britansko letalstvo napadlo mnogo krajev v obalnem pasu severne Nemčije. V stanovanskih okrajih je bila ponekod povzročena znatna škoda, vendar je bilo k sreči število žrtev med civilnim prebivalstvom zelo majhno. Kakor je bilo že javljeno v uradnem poročilu, sta bila po doslej znanih podatkih v okviru teh napadov sestreljena dva britanska bombnika.

Omejevanje porabe bencina v Ameriki

Buenos Aires, 27. febr. d. Informacije iz Washingtona potrjujejo, da nastaja v Zedinjenih državah čim dalje večje pomanjkanje petroleja. Načelnik tako znanega koordinacijskega urada Ickes je objavil podatke, iz katerih je razvidno, da se bo proizvodnja petroleja v mesecu marcu ponovno zmanjšala za 105.000 sodov na dan. V primeru s proizvodnjo v mesecu februarju po informacijah ameriškega tiska bodo v kratkem uvedene nove omejitve v prodaji bencina zasebnikom na vzhodnem obalnem pasu Zedinjenih držav. Zasebni avtomobili v nobenem primeru ne bodo smeli do vrha napolniti bencinskih rezervorjev. Baje si Ickes na ta način obeta v mesecu marcu pristediti kakor 3 milijone sodov bencina.

Preselitev ameriških letalskih tvornic z obale

Rim, 27. febr. s. Kakor poroča »New York Times«, se 7 severnoameriških letalskih tovarn pripravlja na selitev v notranjost dežele, tako da bodo čim bolj oddaljene od atlantske in pacifiške obale. Morarški minister se je že svoj čas zavzemal za decentralizacijo letalske industrije.

Evakuacija z otoka Karube

Buenos Aires, 27. febr. s. Oblasti so odredile evakuacijo vseh severnoameriških žena in otrok z otoka Karube na Karaimskem morju. Kakor znano, so nemške podmornice obstreljevale tamkajšnje rafinerije nafte tako, da so v njih nastali požari. Žene in otroke so v glavnem že odpeljali z letali, ker se severni Američani ne zanašajo več niti na svoje lastne ladje.

Paragvaj proti pripadnikom trojnega pakta

Buenos Aires, 27. febr. Paragvajski predsednik general Morinigo je izdal nove odredbe proti državljanom trojnega pakta v paragvajski republiki. V 48 urah so dolžni po teh odredbah oddati vse svoje radijske postaje oblastem. Z drugo odredbo so jim bili prepovedani trgovski in finančni posli, brzojavljanje in telefonski razgovori z državami trojnega pakta in sosednjimi deželami. Uvedena je bila v ta namen posebna kontrola. Posebno hudi ukrepi so bili podvzeti proti političnim organizacijam in tujim državljanom v republiki.

Obenem je bila vojaška službena obveznost podaljšana na dve leti. Tudi predsednik Haitija, Elia Jescott, je odredil registracijo vseh moških v deželi, ki so sposobni za vojaško službo. Sedanje plačane čete bodo nadomestili z redno vojsko, ki se bo izvežbala in oborožila v Zedinjenih državah. V nekaj mesecih nameravajo proglasiti splošno mobilizacijo, s katero bi bilo vpošlicanih v vojsko okrog 50.000 ljudi. Odluk je bil prečitan v vseh cerkvah in je izzval veliko vznemirjenje med haitijsko mladino, ki se boji, da jo bo zadel podobna usoda kakor kubansko, ki so jo vključili v oborožene sile Zedinjenih držav. (Piccolo.)

Belgijski in finski otroci na švedskem

Stockholm, 27. febr. d. Švedska se je zavezala prevzeti večje število siromašnih belgijskih otrok v oskrbo. Prvi transport 500 belgijskih otrok bo odšel iz Bruxellesa dne 20. marca, drugi transport 450 otrok pa nekaj dni kasneje. Za oskrbovanje belgijske dece je posebni švedski podporni odbor že zbral 380.000 švedskih kron. Belgijski otroci bodo našli zavetje pri posameznih švedskih družinah. V prihodnjih tednih bo Švedska sprejela v oskrbo tudi 1500 otrok iz Finske.

Obnovite naročnino!

Nemška narodnostna skupina na Hrvaškem

Vsakomur pade takoj v oči ugoden položaj nemške narodnostne skupine na Hrvaškem. To se odraža že na zunanji in unifikiranih nemških oddelkih. Nobena vidna odredba ni izdana, za katero ne bi vedel skupinski vodja Altgayer in drugi zastopniki nemstva. Pri vsaki ustaški in vojaški paradi so navzoči tudi nemški uniformirani oddelki.

Razmerje nad 190.000 ljudi broječe nemške narodnostne skupine do hrvaške države je urejeno s celo vrsto zakonov, ki omogočajo složno sodelovanje na podlagi popolne enakopravnosti. Postavljeno je načelo, da imajo Nemci iste pravice do javnih in privatnih služb kakor Hrvati. Tako je na primer je bil za velikega župana v Vukovaru, kjer živi nad 3000 Nemcev, imenovan Nemec. Narodnostni vodja Branimir Altgayer in poveljnik za gospodarstvo Ferdinand Gasteiger sta bila poklicana tudi v hrvaški Sabor. Še zunanje politična služba ni zaprta Nemcem; pred kratkim

je bil imenovan za tiskovnega atašea v Bratislavi Nemec dr. Albert.

Nemški narodnostni skupini je hrvaška država z mnogimi zakoni zagotovila svobodno udeleževanje na političnem, kulturnem in gospodarskem področju. Odlučno za razmere Nemcev do hrvaške države je dejstvo, da se nemška narodnostna skupina ne smatra več kakor manjšina, ampak kot juridična oseba.

Statistični podatki o številu Nemcev v posameznih krajih še niso zbrani. Po zadnjem ljudskem štetju v bivši Jugoslaviji leta 1931, ki je še dosti zanesljivo, je največja nemška naselbina v rumskem okrožju z 18.000 prebivalci. Sledi Osijek z 16.000 Nemci, toda tu je všteta tudi bližnja okolica. V občini Nova Pazar je naseljenih 10.000 Nemcev, v Indijci okoli 8000, v Zemunu 4000, v Vinkovcih pa okoli 3000. V Zagrebu je naseljenih približno 6500 Nemcev, medtem ko število v Bosni živčih Nemcev doseže komaj 15.000.

Gospodarstvo

Maksimalni cenik za premog

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal maksimalni cenik št. 2 za premog. Cene premoga na debelo so ostale nespremenjene. Cene na drobno so zvišane v toliko, kolikor je povijana ljubljanska mestna trošarina (od 0,19 do 0,40 lire). Le nadrobna cena za belokranjski premog je nekoliko znižana. Na novo pa je določena nadrobna cena za trboveljski premog.

Uvoženi premog

Za trboveljski premog znaša cena za rudniško upravo v Ljubljani franko vagon obmejna postaja Laze brez javnih dajatev: kosovec 229 lir za tono, kockovec 212, orehovec 179, grahovec 162 in zdrob 137 lir za tono. Prodajna cena na drobno za trgovce v Ljubljani, franko skladišče, vključno vse javne dajatve, pa znaša za kosovec 31,40 lire za stot, za kockovec 29,45, za orehovec 27,35, za grahovec 23,60 in za zdrob 20,70 lire za stot.

Domači premog

Cene na debelo za proizvajalca franko vagon rudniška postaja (za belokranjski, češki in šentjanski premog), odnosno franko rudnik (za premog Otoče, Gorenja vas, Brezovica) so naslednje: premog Belokrajina: kosovec 138 lir za tono, kockovec 123 orehovec 116, zdrob 96, prah 62 lir; premog Kockovec: kosovec 133 lir za tono, kockovec 120, orehovec 108, zdrob 94, prah 68 lir; premog St. Janž: kosovec 144 lir za tono, kockovec 135, orehovec 120, grahovec 105, zdrob 95, prah 60 lir; premog Otoče: kosovec 124 lir za tono, kockovec 115, orehovec 100, zdrob 90, prah 60 lir; premog Gorenja vas-Brezovica: kosovec 110, kockovec 100, orehovec 90, zdrob 80, prah 60 lire za tono.

Cene na drobno za trgovce v Ljubljani, franko skladišče trgovca, pa so naslednje: premog Belokrajina: kosovec 21,70 lire za stot, kockovec 20,50, orehovec 19,10, zdrob 16,65, prah 11,60 lire; premog Kockovec: kosovec 19,90 lire za stot, kockovec 18,40, orehovec 17,60, zdrob 15,80, prah 12,80 lire; premog St. Janž: kosovec 23,50 lire za stot, kockovec 22,20, orehovec 20,45, grahovec 18,65, zdrob 17,45, prah 13,25 lire; premog Otoče: kosovec 25,70 lire za stot, kockovec 24,70, orehovec 22,90, zdrob 21,70, prah 18,10 lire; premog Gorenja vas-Brezovica: kosovec 17,50, kockovec 16,30, orehovec 15,10, zdrob 13,90, prah 11,50 lire za stot.

Opombe

Maksimalne cene določajo v obvezni obliki mejno, pod katero se morajo stvarno dvigati cene pri proizvajalcih in trgovcih; iz tega sledi, da se lahko prodaja po nižji, kakor maksimalni ceni, toda nikdar po višji ceni. Pri ceni na drobno je odstotek 0,40 lire mestne trošarine v Ljubljani za en stot premoga, franko skladišče trgovca. Evakuacija dostava na dom, tehtarina in kolek se računajo posebej. Enako se lahko računajo in izkažejo posebej državne takse pri dobavi javnim ustanovam. Cene morajo biti izobesene v vseh skladiščih in prodajalnah. Vsako kršenje teh predpisov se bo zasledovalo kazensko po naredbi z dne 26. januarja 1942-XX št. 8. Ta cenik je stopil v veljavo 23. t. m.

Prepoved uporabe železobetona in železa pri stavbnih delih

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na potrebo, da se zmanjša poraba železobetona in železa pri gradnji, izdal naslednji naredbi:

Prepoveduje se uporaba železobetona pri gradnji javnih in zasebnih del, vstevši še priče dela. Prepoved pa se ne nanaša na uporabo cementa pri gradnji opečnih stropov. Izjemo te prepovedi lahko dovolj Visoki komisar, če gre za dela, ki se dokončujejo ali če so izjemo potrebne za javne koristi ali v avtarične namene.

Pri gradnji poslopij je prepovedana uporaba železa za okna in vrata, omrežja, ograje, predale (stelaže) in za postranska dela vobče, izzveza pa so izločena okna ter okna in vrata bolnišnic. Te določbe ne veljajo za dela iz pristojnosti njegovega letalstva in prometnega ministrstva.

Za ugotavljanje kršitev so poleg uradnikov in organov javne varnosti poklicani tudi tehnični organi Visokega komisariata, ki smejo odrediti takojšnje ustavitve del in zaseči uporabljeno gradivo. Kršitelji določb te naredbe se upravno kaznujejo po postopku, določenem v naredbi dne 26. januarja 1942-XX z zaporom do 2 mesecev ali v denarju do 5000 lir. Odredi se zaplomba zaseženega gradiva. Gornja naredba, ki razveljavi vse nasprotujoče ali nezdružljive določbe, je objavljena v »Službenem listu« 25. t. m. in je s tem dnem stopila v veljavo.

Praščiči preko 60 kg se morajo odreti

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na svojo naredbi o zbiranju razdeljevanju in predelavi koz z dne 11. septembra 1941-XIX izdal naredbi o pojasnilih in dopolnilnih določbah k tej naredbi.

Svinje, ki tehtajo pri zakolu več kakor 60 kg žive teže, se morajo odreti in se morajo dobljene kože izročiti trgovcem, ki

imajo po čl. 1 naredbe z dne 11. septembra 1941-XIX posebno dovolilo za zbiranje in prodajo surovih koz.

Ce se zakolajo svinje pod 60 kg žive teže, za katere ni predpisano odiranje, pa se vendar odero, se morajo tudi njih kože izročiti. Vse druge določbe naredbe z dne 11. septembra 1941-XIX ostanejo nespremenjene. Ta naredba je objavljena v »Službenem listu« 25. t. m. in je s tem dnem stopila v veljavo.

Gospodarske vesti

Obnovitev srbske zunanje trgovine z Italijo, Madžarsko in Slovaško. Po uvedbi trgovinskega prometa z Nemčijo in Hrvaško gredo sedaj prizadevanja srbske vlade za tem, da se obnovi trgovina z Italijo, Madžarsko in Slovaško. Srbska vlada je sestavila seznam razpoložljivih izvoznih predmetov in seznam uvoznega blaga, ki je nujno potrebno.

Bolgarska gospodarska delegacija v Italiji. V Rim je priselila na povabilo italijanske korporacijskega ministrstva bolgarska gospodarska delegacija, ki jo vodi predsednik bolgarskih stanovskih zvez Šumelov in v kateri so vsi predsedniki in tajniki bolgarskih poklicnih korporacij. Delegacija proučuje socialne, gospodarske in kulturne naprave italijanskega korporacijskega sistema.

Iz trgovinskega registra. Vpisala se je nastopna tvrdka: Stamatis Spiridon, žaga in trgovina z lesom v Bistrici pri Mokronogu. — Pri tvrdki »Alko«, Adolf Morant in Ko, je vpisana javna družbenica Vlasta Senkova, zasebnica v Ljubljani (poleg Ivana Jakašina, ki družbo zastopa samostojno, in dr. Rista Jelačina ter Anice Skufceve, ki podpisujeta kolektivno, zastopa družbo kolektivno Vlasta Senkova). — Pri tvrdki Josip Kunz & Comp., tovarni pletenin in tkanin, javni trgovski družbi v Ljubljani, je izbrisan javni družbenik Karol Meinel. — V likvidacijo je prešla družba Standard oljarne, družba z o. z. v Medvodah (likvidator dr. Ivo Benkovič, odvetnik v Ljubljani).

Iz nemške filmske industrije. Vojni dogodki so v zadnjih letih povzročili, da je prišlo vedno manj ameriških filmov na evropski trg, kar je prišlo v prid evropski filmski industriji, zlasti filmski industriji v Italiji in Nemčiji. Rezultate tega razvoja nazorno kaže bilanca berlinske družbe UFA za leto 1940. in 1941. Promet pri tem največjem filmskem podjetju v Nemčiji je lani znašal 207,6 milijona mark (prejšnje leto 166,2). Na povečanju prometa je vplivalo tudi nadaljnje naraščajoče število posetnikov v kinematografih. Družba UFA je udeležena pri 156 kinematografih (pr. l. 140), ki jih je v letu 1940/41 obiskalo 74,9 milijona oseb (pr. l. 60,8). Skupna dolžina filmov, ki jih je družba prodala je znašala 92 milijonov metrov; od tega je bilo 72 milijonov lastnih kopij (prejšnje leto 54 milijonov). V zvezi s razširjenjem inozemskega tržišča so bile v raznih državah ustanovljene posestrimske družbe. Za plačilo osebja in honorarja umetnikom in sodelujočega osebja je družba lani izdala 26,3 milijona mark (25,2). Vrednost filmov v zalogi (ki se odpisujejo v petnajstih mesecih po izgotovitvi) in filmov v delu je znašala 21 milijonov mark. Družba je lani izdelala 20 filmskih del, 22 kulturnih in 88 drugih filmov. Tedenske slike izdaja v 30 jezikih. Lani je zabeležila 2,64 milijone mark čistega dobička nasproti 1,73 in 0,47 milijona mark v prejšnjih dveh letih. Davkov pa je plačala 28,8 milijona mark (16,6).

Tretje angleško vojno posojilo. Kakor poročajo iz Curiha, vpisovanje tretjega angleškega 2,5% vojnega posojila le počasi napreduje. Od predvidenega zneska 500 milijonov funtov je bilo do konca januarja vpisanih le 203 milijone, zato se ni moglo predvideti, kdaj bo vpisovanje zaključeno. Prvo vojno posojilo je dalo 442 milijonov, drugo pa 491 milijonov funtov. Po podatkih, ki jih je nedavno podal predsednik Midland banke Mac Kenna, so doslej vojni stroški Velike Britanije dosegli 8,7 milijarde funtov, od tega je bilo pokrito z davčnimi dohodki le 3,45 milijarde funtov, eno milijardo je dal na razpolago devizni izravnalni fond, 1,2 milijardo so dale banke na podlagi zakladnih bonov, ostalo pa je bilo najeto s posojili.

Enofne obleke in enotna obutev na Madžarskem. Madžarski oskrbovalni minister je pričel obširno akcijo za oskrbo siromašnega prebivalstva z obleko in obutvijo. V ta namen so že pričeli izdelovati enotne enofne obleke in enotne obutev. V Budimpešti bo to obleko in obutev prodajalo 21 trgovin.

Denarni odtok v Češkomoravskem protektoratu. Iz letnega poročila Narodne banke za Češko in Moravsko je razvidno, da se je odtok bankovcev v teku lanskega leta povečal od 6,45 na 9,40 milijarde kron. Zirovne naložbe gospodarstva pa so narasle od 1960 na 2080 milijonov.

Racionalizacija nakupa čevljev v Rumuniji. Rumunska vlada je izdala naredbi o racionalizaciji prodaje čevljev iz usnja. Uprava oblasti bodo izdajala posebne bone za nakup čevljev in popravila čevljev, in sicer le onim, ki dokažejo, da imajo le en par čevljev, odnosno da je od dveh parov en par potreben popravila. Bon za nakup čevljev se bo smel izdati samo enkrat na leto, za popravilo čevljev za trikrat na leto.

Kancelar rimske cerkve umrl

Rim, 27. febr. s. V noči na četrtek je umrl kardinal Tomaž Pij Boggiani, kancelar rimske cerkve.

Naše gledališče

Drama:

Sobota, 28. febr. ob 17.30: Človek, ki je videl smrt. Izven.

Opera:

Sobota, 28. febr. ob 15.: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven.

Opozarjamo na sobotno popoldansko predstavo Beneške opere »SVETI ANTON, VSEH ZALJUBLJENIH PATRON«, ki se bo vršila ob 15. uri izven abonmaja. Peli bodo: Zupan — župana Matija, Barbičeva — njegovo hčer Lenko, Japljeva — Hele Fieldovo, B. Sancin — tenorja Tina Klementa, M. Sancin — reporterja Ribo, V. Janko — poročnika Pavla Tomca, Poličeva — Marušo, J. Rus — občinskega stražnika in Simončič — godca. Dirigent Simoniti, koreograf inž. Golovin.

Iz hrvaškega Sabora

V torek popoldne se je zasedanje hrvaškega Sabora nadaljevalo. Naprej je podal poročilo o zunanje političnem položaju zunanji minister dr. Lorković. V svojem govoru je poudaril, da zunanja politika Hrvaške temelji na pogodbi o skupnem sodelovanju z Italijo, na pogodbi o pristopu k trojni zvezi in na protikominternem paktu. Potem je orisal položaj na bojiščih in zaključil svoj govor s prepričanjem, da more le trdna povezanost z Italijo in Nemčijo ohraniti svobodno Hrvaško.

Na popoldanski seji je bilo pri ratifikaciji mandatov izločenih 11 poslancev. Nekateri so morali zaradi položaja v državni službi, nekateri pa so sami odložili mandat. Za predsednika Sabora je bil izvoljen starostni predsednik dr. Marko Došan. Za podpredsednika sta bila izvoljena bratistavski hrvaški poslanik dr. Berković in dr. Kapitanović. Za predsednika finančne odbora je bil izvoljen poslanec Kuvedžić, predsednik šolskega odbora je Veršić, predsednik zdravstvenega odbora Tomković in predsednik pravnega odbora dr. Košutić.

Stoletnica Matice Hrvatske

Zagreb, v februarju Dne 10. februarja je minilo sto let od ustanovitve Matice Hrvatske, najstarejšega hrvaškega založniško-knjževnega društva. Matica Hrvatska je bila ustanovljena v okvirju Hrvatske čitaonice v času hrvaškega narodnega preporoda po enem izmed voditeljev tega preporoda grofu Janku Draškoviću. Med njene prve naloge je spadala izdaja del starih dubrovniških klasikov v štokavskem narečju, oziroma v današnjem hrvaškem književnem jeziku, v katerem so začeli pisati prepodritelji. Poleg tega je imela v programu izdaje knjig domačih pisateljev. Na osnovi tega programa je Matica med svojimi prvimi knjigami izdala Gunduličevega »Osmana«, Djordjića in Palmotića, dočim je Stanko Vraz začel z izdajanjem »Kolar«, ki ga Matica izdaja še sedaj vsako leto kot književno-znanstveni zbornik.

Matica Hrvatska je iz leta v leto izdajala vedno več knjig hrvaških pisateljev, ki jih je lahko tiskala v velikem številu, ker ni bilo hiše hrvaškega inteligenta, ki ne bi bila naročena na njene izdaje. Da se omogoči širjenje knjig med najširšimi ljudskimi sloji, je podprla Matica tudi ustanovitev Društva sv. Jeronima, ki že 70 let izdaja knjige za ljudstvo.

V svojem dolgem razvoju je izdajala Matica letno po pet do trideset knjig. V zadnjih letih je poleg rednih letnih izdaj, ki jih je bilo pet, izdajala v »Savremeni knjižnici« po šest del v prozi, v »Mali knjižnici« pa po šest zgodovinskih in esejističnih del o aktualnih problemih. Matica izdaja tudi znano »Hrvaško revijo« ter podpira izdajanje »Nastavnog vjesnika« in dijaškega časopisa »Omladina«.

V zadnjem desetletju je Matica močno pomnožila svoje delo za širjenje hrvaške lepe knjige. Med njenimi dolgoletnimi vodilnimi funkcionarji je treba omeniti zlasti predsednika Filipa Lukasa, profesorja ekonomsko-komercialne visoke šole, dr. Blaža Jurisicha, upravitelja državnega urada za jezik, ter dr. Mila Starčevića, svetnika prosvetnega ministrstva. V zadnjih letih so bili ustanovljeni po vseh hrvaških krajih posebni podobori Matice, ki so veliko storili za populariziranje njenih ciljev. Ni pomembnejšega hrvaškega pisatelja, da mu Matica ne bi izdala vsaj enega dela. Tako stopa Matica Hrvatska z zadostjenjem v drugo stoletje svojega plodnega dela za razvoj in napredek hrvaške kulture.

Novi predsednik madžarskih železnic

Budimpešta, 26. febr. s. Za predsednika direktorja madžarskih železnic je bil namesto Horthyjevega sina Stefana Horthyja ml., ki je bil, kakor znano, izvoljen za podregenta, imenovan inž. Koloman Imrezy, brat bivšega predsednika madžarske vlade.

Švedski poslanik

se ne bo vrnil v London Stockholm, 27. febr. s. Švedski zunanji minister je objavil, da se švedski poslanik v Londonu Prytz, ki se trenutno mudi v Stockholmu, iz zdravstvenih razlogov za nedolgo čas ne bo vrnil v angleško prestolnico.

Stockholm, 27. febr. d. Z uradnega mesta se je zvedelo, da je švedski poslanik v Londonu, Bjorn Prytz, došel v Stockholm, da bo poročal svoji vladi. Na drugi strani se je švedski poslanik pri vladi v Berlinu Rickert zopet vrnil na svoje službeno mesto.

Irski poslanik pri predsedniku portugalske vlade

Lizbona, 27. febr. d. S pristožnega mesta se je zvedelo, da je predsednik portugalske vlade včeraj sprejel irskega diplomatskega zastopnika O. Donovana, s katerim je imel daljši razgovor.

Gospa Korenova se odpravlja z obiska pri gospe Petersiljkovi.

»Zbogom, draga gospa! Prav lepo se vam zahvalim za najprijetnejši večer, ki sem ga preživel v vaši družbi.«

»Oh, ne laskajte se, ne pretiravajte, draga gospa!«

»Nikakor se ne laskam! Vedno tako govorim, ko se poslavljam.«

Najbolj oblegana proga na svetu

»Visoko na severu so bili izvršeni letalski napadi na murmansko železnico...«

Na karelijski fronti obstajajo letalski bombardirajo nemški in finski letalci uspešno železniške naprave na murmanski progi...

Take in podobne navedbe srečujemo pogosto v nemških in finskih vojnih poročilih že od tistega dne, ko se je pričela vojna proti Sovjetski Rusiji. Neki nemški poročevalci pripominja k temu: Sovjetska fronta ima nasproti nemško-finski borbeni skupnosti na visokem severu prednost, saj njena železnica obratuje tudi pri najnižjih temperaturah. Že v normalnih časih je morala proga zmagovati prav velik promet, ki se je pozimi še stopnjeval. Zakon sedanje vojne na visokem severu torej zahteva, da letalci čim bolj napadajo to progo. Seveda se sovjetsko poveljstvo na tem odseku prav tako dobro zaveda, kako pomembna je murmanska proga. Zato stori vse, da kolikor more prepreči poškodbe, odnosno, da čim prej popravi prekinitev.

Murmanska železnica je bila v mirnih časih zveza med Petrogradom in severnim ledenim morjem. Danes seveda vsa proga ne služi v vsej dolžini sovjetskemu dovozu. Severnovzhodno od Petrograda, med Ladokim in Onskim jezerom je bila presejana od nemško-finske fronte. Verjetno, se je Sovjetska Rusija zadnja leta bala, da bo prišlo do tega. Zato je že pred leti začela izvrševati načrt, da ustvari južno od Belega morja zvezo od murmanske proge proti petrogradski Arhangeljska. Na novejših zemljevidih je ta proga zaznamovana kakor da je še v gradnji. Vsekakor pa se obratuje, kajti promet na murmanski železnici bi bil sprito prekinitev na južnem

delu sicer nemogoč, če ne bi obratovala ta počezna proga z vzhoda. Počezna proga drži kakih 150 km južno od Arhangeljske, najprej v severozahodni smeri proti Onskemu jezeru, nato pa vzdolž pomorjanske obale v precej ravni smeri proti zapadu ter doseže murmansko progo pri kraju Soroskaja.

Ob takih izpremembah, ki jih je zahteval potek vojne, se celotna dolžina proge, ki iznaša svojih 1450 km, ni kaj dosti povečala. Samo prvotno določena trasa je nekoliko izpremenjena. Murmanska železnica kot taka ne more več oskrbovati Petrograda. Vendar ji pritiče na sovjetskem severnem odseku važna naloga dovoza, pri čemer se dajo dobro izkoristiti možnosti preko pristanišča v ArhangelSKU, ki je neposredno zvezan z Murmanskom. Zavojo trde zime so angleške dobave orožja preko Arhangeljske najbrž prekinjene, ker je tam dovolj ledu. Razbremenitev prog, ki drži proti ArhangelSKU, pa omogoča tekočo preskrbo sovjetske vojske na murmanski fronti. Če torej nemški in finski letalci venomer napadajo murmansko železnico, potem je pač oskrba močnih sovjetskih sil visoko na severu gotovo občutno prizadeta.

V mirnih časih traja vožnja od Petrograda v Murmansk 34 ur. Pozimi pa je mogoče promet vzdrževati samo s trajno uporabo snežnih plugov. Tako se je razvil Murmanski po svoji progi v zimskem času za oskrbovalno pristanišče Petrograda. Zadnja leta se je murmanska proga razširila s stranskimi progami na zapad in vzhod. Postala je zelo važna za gospodarsko izkoriščanje polotoka Kola in vzhodne

Karelije. Le s pomočjo murmanske proge in njenih stranskih prog je bilo mogoče izkoristiti lesno bogastvo ogromnih gozdov ter nahajališča fosfata, niklja, bakra in železne rude.

Ko so gradili murmansko železnico, je Finska še pripadala k ruski državi. Graditeljem se torej ni bilo treba kaj posebno brigati za vojaško varstvo proge. Ko pa se je Finska osamosvojila, se je stanje mahoma izpremenilo. Tisti prostor, ki si ga je Sovjetska Rusija prilastila lani po moskovskem miru, je bil vzet v glavnem zavito, da bi bila varovana murmanska proga. Sovjetska Rusija je v varstvo proge zgradila številna letališča. Takšno varstvo pa seveda ne more biti trajno uspešno, o čemer pričajo ponovna poročila o napadih nemških in finskih letalcev. Sovjetsko vodstvo je pokazalo mnogo trdnovitosti. Za vsako eno skuša visoko na severu venomer popravljati škodo in okvare, ki jih povzročajo letalske bombe. K trdnovitosti pa je sovjetsko vodstvo prisiljeno, ker je samo po murmanski progi možno oskrbovanje najbolj severne sovjetske fronte. Pri tem niso toliko unostevane zgolj človeške potrebe severnih sovjetskih divizij, še večja skrb velja dovozu streliva in vojaškega materiala. Zato sleherni finski napad na to važno progo ne zadene samo sovjetskih sil, ki se tod borijo, marveč tudi njegov dovoz za vse sovjetsko vojskovanje. Zavojo vsega tega bo murmanska železnica še nadalje obdržala sloves najbolj napadane proge na svetu.

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Ša bodoča vzgojiteljska naloga je skorajda še večja in težavnejša kakor zmagovito dokončanje sedanje vojne. Šele tedaj to Japonska dokazala, da ima pravico nastopiti v svojem območju, ki ga hoče urediti, kot močistrica in voditeljica. Singapur je šele začetek. Skrbno se bomo varovali največje nevarnosti, ki je v tem, da bi sedanji začetek pomenil še tudi konec izpolnitve tistih idealov, za katere se japonska vojska v tej vojni bori. Dalekovidni ljudje, predvsem v japonski mornarici, so to misel že primerno naglasili.

Skrivnostni prebivalci pragozdov na Sumatri

Odkar so Japonci zasedli Singapur, je sodenji otok Sumatra v ospredju zanimanja svetovne javnosti. Nedavno smo obširneje pisali o tej veliki posejti nizozemske kulonialne oblasti. Naj dostimo še značilen drobec, ki smo ga vzeli iz knjige znanega popotnika in raziskovalca Colina Rossa »Danes v Indiji«. Colin Ross pravi:

Otok Sumatra je povzročil Nizozemcem že marsikakšen glavobol. Vse do konca preteklega stoletja so trajale borbe z bojevitimi Atjenez. To je čisto drugačen rod kakor miroljubni Javanci.

Tako je postal otok Sumatra, ki je tako velik kakor Pruska, Bavarska, Saksonska in Vrtlenberška skupaj, dolgo časa nerazvit. Železnice so gradili le skromno in počasi. Promet od vzhodne k zapadni obali se je razvijal okrog vsega otoka, ker je potovanje čez otok bilo hudo tvegano, dotoklanja svojih ženic vrli zakonski mož!

Ta bahavi domislek je pa imel neprijetne posledice: »fantje« so hoteli vedeti, kakaj in odkod ta nenadna »manija« — in tako so počasi le izlekli veliko skrivnost iz »starega bojovnika«.

Zdaj je pa možak moral vgrizniti v kislno lesnino in v proslavo velikega življenjskega praznika naročiti baterijo častitljivih buteljki.

Ni bilo slabo tisto vino. Imelo je pa čudno lastnost, da je zlezlo nekam v noge. Na nesrečo je pa še poredila ovirala hojo. Ko je pri povratku v domači pristan pričrkal do pošte — sek! — mu izpodrsneta obtežena »gambelja« in kakor posekana hvoja treščí nesrečni jubilant na trdi tlak.

Kakor v zasmeh je hkrati nekaj veselo zacingljalo:

»Cin, cin, cink!«

Iskal je, brskal, tipal, da so mu prsti od mraza odreveneli — vse zaman! Sam ragač je moral odnesti nesrečni zlati obroček s prelestnim ametistom.

Spet je bil pristan kriv, da je točila »olje« gospe Serafina.

Njen soprog je pa vzel kloboč in jo surnih krač ubral na belo cesto.

Kaj bi bil brez glasov svet!

Že drugega dne so na dnevniki zadnji strani vzbujale pozornost naslednje vrstice:

»Prstan sem izgubil. Pošten najditej naj ga proti dobri nagradi odda (tam in tam).«

V uborni podstrešni sobici čita izposojeni časopis nesrečni glavar družine Jerušove. Odkar se mu je rodil sin, so prepripi na dnevnem redu.

»Ta fant ni moj!« je večni refren njegove »visoke« pesni.

Ne zanima ga politika, z enim očesom preleti dnevne vesti, z drugim poškiči na športne novice. Pač pa obe očesi ustavi

gotrajno in naporno. S tem, da se je Sumatra razvijala izpočetka zelo počasi, nato pa tembolj intenzivno, so razne pokrajine postale tako zanimive kakor nekoč divji zapad v Ameriki. Druga ob drugo sta trčili kultura in divjina, mesto in pragozd. Tiger prihaja v raznih krajih in plantajah ponoči na obisk. Da, ko sem se mudil v mestu Medanu, se je zgodilo, da se je mlad tigriz izgubil v nekem vrtu sredi mesta. Tudi to se zgodi, da ti krokodil prekriza pot, ko se pelješ z avtom. Odveč je izgubljati besedo o kačah, ki pridejo pogostokrat kar pri belem dnevu gostovat v vežo prijazne hiše.

Toda Sumatra ne obiluje samo divjih zverí — to je pravcati paradiz za lovce na orjaško divjad — marveč ima tudi še mnogo divjih ljudi. Poleg Malajcev prebivajo tod Bataki. To je rod divjih gorjancev.

»Oglasi se. Službe se mu hoče, službe! Kje je tvojka, ki ne zahteva preveč dela za obično plačo?«

Bistro oko zagleda srce trgajočo tožbo: »Prstan sem izgubil...«

Previdno se ozre po sobi. Zamaknjen v knjigo sedi Lojzek pri peči. Ne vidi, kako je oče potegnil iz telovnikovega žepa svetlo igračko-prstan, ki ga je bil davi pobral v jarku pred postjo.

»Rana ura — zlata ura!«

Vojta je dobra, ali meso je slabo. S trdnim namenom, da vrne prstan lastniku, se je gospod Jeruš takoj odpravil na pot. Vse bi se bilo dobro končalo, da na žalošt ni njegov odlični vohalni organ ujel tistih zapeljivih vonjav pred gostilno »Pri okroglem pujsku«. Tako zapeljivo je tam zadisalo po pečenicah, da se siromak ni mogel ustaviati pretkani ofenzivni izborne kuhinje: pečeno so mu izmalile dušo, ubile mu poštenje.

»Vsa sem tvoja!« je v pozni ponočni uri dahnila dražestna Matilda, ko ji je plačilni »Pri okroglem pujsku« natikal na prst prelestni zlati obroček, ki ga je bil za smešno ceno kupil od »nepoštenega najuljteljaka...«

Slava »Pujskovih« kloboč je prodrla tudi do Ljudevita ušes.

»Pa pojdiva danes tja večerjat, je nekakega dne rekel ženi.

Nesrečnež! Dokler bo tlačil mater zemljo, ne pozabi te žalostne večerje. Ko je mična natakarka Matilda prinesla krožnike, je gospe Serafini zastal dih. Kakor vrtile je prebledela. Oči so ji izstopile kakor raku.

»Tukaj torej... si izgubil moj... prstan?« je zasopla.

Pogled na Matildino roko je izpremenil gospoda Ljudevita v kapnik.

Oni še niso civilizirani in živijo kakor v pradavnini. Ne poznajo ognja, obleke in stanovanj. Prebivajo na drevesih iz izbejavajo vsak stik s civilizacijo. Z njimi se je razvila menjalna trgovina na zanimiv način, da se kupec in prodajalec sploh ne vidita. Kdor hoče od njih kaj kupiti, položi svoj plen na rob pragozda in označi na listih ali na tleh predmet, ki ga želi dobiti v zamenjavo. Šele ko se Malajci ali Kitajci, ki na ta način trgujejo z divjaki, odstranijo, pridejo Bataki predvidno iz pragozda in zamenjajo plen.

Toda tudi ta človeški rod še ne predstavlja najnižje stopnje primitivnosti, ki

jo skriva otok Sumatra. Zadnja leta se ponavljajo trditve, da so videli prave gozdne prebivalce, o katerih lovci sami ne vedo, ali so ljudje ali opice, torej pravcati »Missinglink«. Prva poročila o tem so vzbudila nemajhno razburjenje. Odpisali so odprave, da bi polovili nekaj takih skrivnostnih bitij, vendar doslej še ni bilo uspeha. Goščave in močvirja v notranjosti Sumatre so skorajda neprehodna. To je še eno izmed redkih področij na svetu, ki še ni raziskano. In tako utegnejo mrki pragozdovi na Sumatri skrivati še marsikaj, kar bo v bodočnosti presenetilo kulturni svet.

Ustaški pogledi na hrvatsko državno misel

Zagreb, februarja.

Na tečaju za delavske poverjenike, ki je bil v Borovu, je govoril o temeljnih političnih načelih ustaškega pokreta poverjenik v glavnem ustaškem stanu prof. Seitz, ki spada med vodilne ustaške osebnosti po ustanovitvi Neodvisne Hrvatske Države je bil dalje časa glavni tajnik predsedništva vlade, sedaj pa je imenovan za državnega »saveznika« vseh stanovskih združenj, ki naj tvorijo bodočo hrvatsko korporacije. V svojem predavanju je rekel, da je ustaški pokret nadaljevanje strelne misli hrvatskega naroda o lastni državi. Med drugim je izjavil:

»Nova zgodovinska raziskovanja dokazujejo, da so teorije o neslovanskem poreklu Hrvatov toliko utemeljene, da se danes ne dvomi o tem, da Hrvati niso po poreklu Slovani, ki so bili vedno usmerjeni v razdvojitve in ki so manj ali več padali v anarhijo, marveč da so Hrvati državotvoren narod, ki se v zgodovini javlja vedno politično in vojaško organiziran. Hrvatski ustaški pokret temelji na zgo-

dovini in življenju hrvatskega naroda. V njem ni nič tujega in presajenega, marveč je to pravi narodni mozeg in sinteza vsega, kar lahko narod največ nudi.

Hrvatski ustaški pokret ima predhodnike v vsej hrvatski zgodovini tam od legendarnih petih bratov čez Trpimirovića, Frankopana, Subića, Kvaternika, Starčevića in Stjepana Radića. Vsi ti knezi, vojskovođe, kralji, bani in narodni prvaki so bili osebnosti, ki so utemeljili, vzdrževali, branili ali pospeševali misel hrvatske države. Ta misel je bila tako močna, da skozi stoletja ni ugasnila.

Hrvatska država je obstajala tudi po porazu na Petrovi gori. S tem je bila prekinjena nit hrvatske neodvisnosti z vladarji hrvatske krvi in z vladarji. Tudi po Petrovi gori je živele Hrvatska kot država, včasih celo z zelo bujnim življenjem. Tudi Bosna je hrvatska državna tvorba, v kateri so mnogi Hrvati živeli; v svoji lastni državi, Dubrovniška republika je bila prav tako hrvatska državna tvorba.

Iz življenja madžarskega podregenta

Poročali smo že, da je bilo po novem zakonu o namestništvu madžarskega regenta izvoljen za podregenta Horthyjev sin Stefan Horthy. Budimpeštanski »Pester Lloyd« je o njegovem življenju objavil naslednje podrobnosti:

Stefan Horthy mlajši je predstavnik moderne tipa očevine in vojaško mislečega madžarskega mladinca. Rojen je bil 1. 1904. v Polu in je kot 14letni mladenič stopil v pomorsko akademijo v Fiumu. Po zlomu bivše monarhije se je vpisal v visoko realsko šolo in zaključil tehnične študije z diplomom strojnega inženjerja. Svojo inženjsko prakso je nato vrtil v tvornici strojev v Csepelu, kjer je delal najprej kot navaden delavec, nato pa kot obratovodja in je ves čas živel v tovariškem razmerju z ostalimi delavci.

V izpolnitve svojega tehničnega znanja je nato odšel v Ameriko, kjer je bil od oktobra 1929 do oktobra 1930 v Fordovi tvornici avtomobilov v Dearbornu. Tudi tu je ostal ves čas kot navaden delavec in si pridobil dragoceno strokovno znanje, ki ga je kasneje lahko s pridom uporabljal kot strokovnjak, a tudi kot letalec. Po enoletni praksi v Fordovih tvornicah je Stefan Horthy z avtomobilom prepotoval ves ameriški zapad in se nato vrnil v svojo domovino, kjer je takoj skušal uveljaviti svoje pridobljeno znanje.

Bolecni Madžarske je videl predvsem v tehničnem uveljavljanju in v telesni vzgoji. Tako se je vrge v vso vmeno na sportno udejstvovanje in organiziranje ter se je še prav posebno udeleževal pri madžarski skavtski organizaciji. Njemu je bila poverjena tudi organizacija prvega društva za jadralno letalstvo. Današnje madžarsko letalstvo je iz te organizacije črpalo svoje prve pilote.

Ze 1. 1926. torej še pred njegovim potovanjem v Ameriko, se je Stefan Horthy mlajši prostovoljno prijavil v madžarsko

armado. Z očetovim privolenjem je dovršil pilotsko šolo. Tedaj je bilo madžarsko letalstvo še tajno in oficirji so bili oblečeni v civilno obleko brez značk. Z železno vztrajnostjo se je Stefan Horthy posvetil tako teoretičnim kakor praktičnim letalskim študijam. Izkazal se je kot izredno spreten in drzen letalec. Po položaju oficirskega izpita je 12. oktobra 1926 postal kaprol in doletel k lovskim letalcem. Dne 1. oktobra 1929 je napravil pilotski izpit tretje stopnje in je postal letalski poročnik v rezervi. V naslednjih letih je napravil še izpit za vodstvo vodnih in vojaških letal, absolvirval pa je tudi šolo za streljanje. Ob priključitvi dela bivše Češkoslovaške se je Stefan Horthy javil k izrednim oročnim vajam in je služil od septembra do decembra 1933 kot pilot, januarja 1933 pa je bil imenovan za letalskega kapitana v rezervi. Ob zasedanju karpatskega ozemlja se je zopet javil kot prostovoljec. Pri naslednjih orožnih vajah pa je bil promoviran že za poveljnika eskadre.

Ko se je Stefan Horthy mlajši vrnil iz Amerike, je kot višji inženjer in namestnik šefa avtomobusne sekcije prevzel posle v državni strojni tvornici MAVAG. Ze 1. 1933. je postal tehnični svetovalec, dve leti je bil namestnik direktorja te tvornice. Ze 1. 1937. je postal njen direktor. L. 1938. je prevzel posle namestnika generalnega direktorja. Poverjeno mu je bilo vodstvo inozemskega oddelka in je nato v tej funkciji prepotoval Nemčijo, Švedsko, Nizozemsko, Francijo itd. Zlasti pa so ga zanimale možnosti izvoza madžarskih strojev na Bliznji vzhod. V zvezi z nekim naročilom se je podal v Perzijo, kjer je preživel precej časa. Poslovno se je večkrat mudil tudi v Turčiji, dokler ni končno 1. 1939. sam prevzel posle generalnega direktorja najpomembnejše madžarske tvornice. Pod njegovim vodstvom se je število zaposlenega letalstva kmalu dvignilo od začetnih 5.000 na 21.000. Ko se je tvornici nudila prilika za izvršno kupčijo v Indiji, se je s svojim letalom sam odpravil na pot in v rekordnem času brez spremstva odletel v Bombay, odkoder je prav tako vrnil v letalon.

L. 1940. je postal Stefan Horthy mlajši predsednik direkcije madžarskih železnic. Tudi na tem področju se je izkazal kot sijajen organizator, ki je odločno diktiral svoj mladeniški tempo.

Velike zasluge si je končno Stefan Horthy stekel na polju delavskega socialnega skrbstva.

DALMATINSKA

Dalmatincu je umrla žena. Bil je seveda tako reven in ni imel nič drugega kakor suhega oslička. Nekega dne, ko ga je ravno raztovoril, ga je pričel objemati in trepetati:

»O ti moj edinstveni osliček! Drva mi nanosiš, vode mi nanosiš, mleka mi nanosiš, o, ko bi znal še pure pitati, pa bi se nikdar ne spomnil svoje stari!«

dil jezo pri konkurenci onkraj ceste...

Neslišno kakor tat se je splazil v podstrešje, za trenutek postal pred vrati, potem pa kakor bomba treščil v sobo. Hrupni manever prežkušene strategije — kakor vedno — se je tudi to pot sijajno obnesel: Do smrti prestrašeni »slovanci« ni mogli najti obtožujočih in očitajočih besed.

Lojzek je odrevenel. Zabavne knjizice, iz katere je čital, ni več utegnil pokriti z učenikom. Že jo je pograbila sovražna roka.

»Tako se torej učiš... in tratiš luc?« je zagrmel hripav glas.

»Kaj ima razbojnik Ciprijan opraviti s šolo? Kaj te briga Vitomirov prstan? Čakaj, paglavci!«

Tedajci pa buši v glasen grohot.

»Sem sedi, Lojzek! Nič žalega ti ne storim... Zahtevam pa, da mi odkrito odgovarjaš na vprašanja... Povej, kaj bi storil, ako bi našel kaj Vitomirov — ali kak drug prstan?«

»Prodal bi ga,« je brez pomišljanja odgovoril fant.

»In kaj bi z denarjem?«

»Pečeno klobaso bi si kupil in liter vina.«

»Budo!« zaklicel sem od štedilnika prestrašena mati. »Kaj ne vidiš, kako išče, da bi te pretepel!«

Zadnji zlog ji zamre na drgetajočih ustnicah.

Ves skrušen se na stolu zvija njen mož. Krčevit jok mu stresa suho telo.

»Mojka kri je spregovorila,« ječlja. Solze od upira v sina in mu nekožno boža blede obličje. »Seveda si moj... Kakšno sem mogel dvomiti in pričakovati krščanskega odgovora od tebe!«

Z rokavom si je otrli solze in se približal ženi.

»Skuhaj nam čaja, Agata...! Jutri pa začnem novo življenje: sanamarjeno vago, jo najprej sina bo treba popraviti...«

Josip Korban:

Prstan

Po dolgem razmišljanju in ugibanju se je slednjič le utrnula prava, resna misel v tvoj glavi:

»Da, tako bomo naredili: prstan ji podarim!«

Z odličnimi koraki je gospod Ljuda stopil h kredenci in odprl predal.

»Hvala Jehovi, dragocene zlate verižice še ni odnesel tat! Še leži tukaj, v snežno belo vato zavita. Kako krasno se blešči žlahtni kamen v obseku!«

Vtaknil je v žep častitljivo zapuščen starega očeta in se takoj napotil k zlatarju.

»Ljubi prijatelj, napravite mi prstan iz tega obeska! Prihodnjo soboto bova z ženo praznovala srebrno poroko.«

»In ji nameravate pokloniti prstan. Čestitam vaši sijajni ideji, gospod Ljuda. Prekrasno bo vaše darilo, zakaj tako prelepnega ametista že dolgo, dolgo nisem videl.«

Kakor lutka se je priklanjal in krillil z rokami.

»Kdo bi si mislil, 25 let da ste že poročeni?«

Gospod Ljuda je skremžil obraz.

»Petdeset, recite, petdeset, saj veste: dvojno število vojna leta.«

Potrudil se je vrtil zlatar. Tako lep prstan je prellil iz starega obeska, da se je od veselja razkloala presrečna gospa Serafina.

Še gospodu jubilantu je bil všeč, dasi prav ni imel kaj dosti smisla za tako »ženske zlate muhe.« Tako mu je ugajal dragoceni obroček, da mu ga je morala žena posoditi, ko se je odpravil k »Jutrnji zarji« na tovariški sestanek. Naj vidi jo fantje, kakšna pravilno krasna darila

Ali se vračamo v ledno dobo?

Ali siedi ostri zimi vroče ali milo poletje? Ali postaja na zemlji čedalje hladneje in se približujemo novi ledni dobi? To so vprašanja, ki si jih zastavlja znanost vedno znova enako kakor laiki in ki nanja v novem času lahko že marsikaj odgovorimo. Prof. dr. Wundt poroča v nekem strokovnem glasilu o na novejših znanstvenih znanosti o lednih dobah in pravi, da je bilo mogoče ugotoviti podnebne spremembe na zemlji za dobo zadnjih 600.000 let, torej za dobo, ki si jo laiki komaj se lahko predstavljajo. Pri tem so odkrili, da so hladna poletja in mile zime časovno enako nujno v zvezi kakor vroča poletja in mrzle zime. Iz tega lahko sklepamo, da ro sledilo ostri zimi vroče poletje in narobe. Ker se v hladnih poletjih led in sneg manj otažata in ker zapade v sledeči mili zimi več snega nego v ostrih zimah, moremo iz tega tudi sklepati, da nam prihaša perioda hladnih poletij novo ledno dobo.

Nastajanje lednih dob pa ne zavisi samo od teh vzrokov. Kakor so pokazale raz-

iskave, je za to potrebno tudi dviganje koplin in znatna oslabilitev dotoka tople vode iz tropskega pasu. Šele tedaj lahko hladna poletja in s snegom bogate zime započnejo delo nakopičevanja ledu. Posebno važna uloga pripada pri tem čedalje večjim zasneženim ploskvam, ki odbijajo sončno toploto v enako naraščajoči meri. Ker pa znašajo srednje temperature do 30. sporednika na obeh straneh ravnika več nego 20 stopinj Celzija in bi tudi toplota odboj zasneženih ploskev ne mogel več temperatur znižati, je popolna zaledenitev zemlje tudi v najbolj neugodnem primeru izključena. Računati pa bi mogli s tem, da bi v zelo zasneženih predelih zemlje toplotni odboj povzročil nazadovanje srednjih letnih temperatur. Vendar pa to niso vsi vzroki, ki ustvarjajo ledne dobe, temveč je pričakovati, da bo znanost v do glednem času odkrila še marsikake druge in šele tedaj bo sposobna odgovoriti z vso zanesljivostjo na vprašanje, da li se bližamo novi ledni dobi ali ne.

125 letnica taktirke

Ko je Carl Maria von Weber, skladatelj »Čarostrelca« v mnogih drugih slovskih del, prišel 1817. v Drazdane, da ustanovi tam nemško opero, je stopil pred osebje tamkajšnjega znamenitega dvornega orkestra z nagovorom: »Kot vaš predstojnik pričakujem, da me boste brezpogojno poslušali. Pravičen bom, a tudi napram vsakomur, ne da bi se oziral na osebo, kakor napram samemu sebi neizprošno stroj.«

To je bil za tedanje orkestre popolnoma nov ton, ki ga niso bili navajeni. Dotlej ni bil še noben dirigent zahteval zase tolikšne vodilne vloge. Zunanji znak novega časa je bila tudi taktirka, ki jo je uvedel Weber. Ta novota je bila nekaj več nego samo znamenje, pomenila je mejnik v razvoju reproducirane glasbe.

V 18. stoletju je bil položaj orkestrskega dirigenta precej nepomemben. V splošnem je moral kapelnik svoje ulogo deliti s prvimi gosticami, koncertnim mojstrom. Med tem ko je ta vodil posebno orkester sam, je sedel kapelnik ob cembalu in nadziral

spremljavo, ki jo je izvajal »generalbas« v podporo pevcem na drugem manjšem cembalu. Kapelnik je dajal pevcem nastavke. Če je »udarjal« takt, tedaj je to delal samo z roko.

Če opazujemo danes v operi ali koncertni dvorani pomembnega dirigenta, ki se z rahlim namigom svoje palice sporoča celim trum godbenikov svojo voljo in izvajlja orkestru določen izraz, tedaj ne mislimo več na to, da predstavlja moderni orkestrski vodja zaključek dolgega razvoja, ki mu je bil začetek brzkone preprost navajalec takta. Dirigent v današnjem smislu, kot vodoča, pedagoško in ustvarjalno nastopajoča umetniška osebnost, je otrok 19. stoletja in združuje v sebi posele dotlej različnih oseb v novi, samostojni obliki. Kar velja za dirigenta, velja v ostalem tudi za režiserja, ki je bil splošno le zunanji urejevalec igre, aranžer posrednih slik in skupin ter je postal šele preko mnogih vmesnih stopenj umetniško odločujoči in odgovarjajoči vodja celotne predstave.

Japonska narodna himna

Malokdo ve, da je japonsko narodno himno skomponiral Evropec. Ko so to himno po padcu Singapura prvič prenašale v nemške radijske postaje, so se listi »pomnili tega moža. Bil je pruski kraljevi glasbeni ravnatelj in kapelnik mornariškega godbenega oddelka v Kielu Franz Eckert, ki se je rodil 1852. v Slezijski Izvirna partitura japonske narodne himne je še danes v rokah njegovega najmlajšega sina v Göttingu, ki je živel sam do svojega 15. leta na Japonskem. Franz Eckert je bil nad 40 let v Vzhodni Aziji, kamor je odšel v začetku 70. let na poziv japonskega cesarja. Organiziral naj bi tam vojaške godbe.

Iz Severne Afrike

Ostanki britskega letala

Kulturni pregled

Vojno in nevtralnostno pravo

Naša pravna znanost se vedno bolj razraša tudi na področjih, ki doslej niso imela pri nas večje literature. Eno takšnih področij je posebno področje javnega mednarodnega prava. Ako izvajamo nekaj raztresenih razprav po naših revijah, nismo imeli v tej panogi naše pravne znanosti nobenega večjega dela. In vendar ne moremo reči, da gre za področje, za katero bi vladalo manjše zanimanje kakor za druga v isti znanosti. Nasprotno, prav mednarodni dogodki zadnjih let, ki so se z vrtoglavo naglico vrstili pred nami, so klicali po strokovni obdelavi snovi, ki je zanimiva ne le za pravnike, temveč tudi za vsakega drugega inteligentnega in celo povprečnega občana, saj zahteva današnji razvoj v svetu vedno več elementarnega znanja o konkretnih pojavih, ki bi si jih sicer ne mogli več pravilno razlagati.

Temu pomanjkanju strokovne literature na področju mednarodnega prava je skušal lanske leto odpraviti pri nas Scrutator z »Diplomatskim slovarjem« v »Jutru«, seveda v izrazito poljudni obliki in z ednim namenom, da približa nekatere strokovne pojme mednarodnega prava povprečnemu razumevanju čitateljev, ki zasledujejo mednarodni razvoj.

Prav občutno vrzel je zato strokovno izpolnil profesor mednarodnega prava na našem vseučilišču dr. Ivan Tomšič s svojim delom »Vojno in nevtralnostno pravo«, ki je pred kratkim izšlo pri »Novi založbi« v Ljubljani (str. 215). Glede

obsega in značaja svoje knjige poudarja pisec v predgovoru, da predstavlja »očet pozitivnih predpisov vojne in nevtralnostnega prava« kot »prvi znanstveni spis o vojnem in nevtralnostnem pravu v slovenskem jeziku«. Čeprav obsega knjiga več kot se zahteva za navadni akademski študij, je po mnenju pisca vendarle namenjena tudi pravniškemu naraščanju kot učni pripomoček. Mislim, da je avtor s tem pravilno zadel značaj svojega dela, vendar ne dvomim, da bo njegovo knjigo s pridom lahko prečital vsak naš izobraženec, čeprav se je moral pisec v glavnem omejiti le na strogo stvarno in skoroda preveč suhoparno podajanje snovi. Pojmi, ki jih razbistrije, pa so tako tesno povezani z mednarodno stvarnostjo, da bo prav njih eksaktno in strokovno podajanje brez vseh drugih navlak zanimalo vse, ki si hočejo biti na jasnem o velikih nejasnostih današnjih dni.

V strokovno oceno dela se na tem mestu ne želim spuščati. Spričo avtorjeve omejitve na pretežno opisovalno ali očitno metodo, ki zgoščeno, a vestno beleži vse, kar je s posameznimi pojmi v zvezi, vendar brez daljših razmotiranj in merilo, se mi to v pričujočem prikazu dela tudi ne zdi potrebno. Opozoril naj le na hvalje vredno avtorjevo prizadevanje, da za vsak pojem najde kar najprimernejši slovenski izraz, kar se mu je v glavnem tudi odlično posrečilo. S tem je avtor storil veliko uslugo enotnosti in ustaljenosti našega zadevnega izrazoslovja, čeprav sem si-

Petnajst dni za brezplačne vožnje

Mlada Kodančanka se je odpravila nekega večera precej pozno iz prijateljske hiše, kamor je zahajala vsak večer, domov. Zadnji tramvaj se je bil že odpeljal, deklica je bilo zelo utrujena, je tedaj enostavno legla na hodišče in zaspala. Malo pozneje je prišel mimo neki človek, ki je mislil, da ji je slabo zaradi mraza, in je pozval reševalno postajo. Kmalu potem je pridiral reševalni avto, jo naložil in odpeljal proti bolnišnici. Med vožnjo se je zbudila, rekla je, da se počuti bolje in naj jo namesto v bolnišnico odpeljejo domov. Ustregli so ji, to ji je pa dalo pobudo za trik, ki bi ji naj tudi naslednje večere pomagal brezplačno domov. Vsak večer jo je avto reševalne postaje vozil na isti način domov.

Šele po dveh mesecih je osebe reševalne postaje končno zasumilo, da ga vodi prekanjenka za nos in nekega večera so jo namesto domov v resnici odpeljali v bolnišnico. Tam so zdravniki seveda ugotovili, da ji ni prav nič. Zaključno besedo je imel sodnik, ki jo je obsodil na 15 dni zapora in na plačilo 60 voženj z reševalnim avtomobilom. Te vožnje so ji zaračunali precej dražje nego vožnje s taksijem.

13 je včasih res nesrečno število

V neki bolnišnici v Bukarešti je umrl mizar Leont Greceanu, ki spravlja njegovo tragično konico praznoverni ljudje v zvezo nesrečnim številom 13. Dne 13. t. m. je praznovan Greceanu svoj 33. rojstni dan in za to priložilo je povabil dva prijatelja v neko gostilno v ulici Mihai Bravu, ki se ponaša s hišno številko 13. Potem ko so popili kakšen kozarec, so se prijatelji sprli in stekli, zabliškali so se noži, Greceanu so morali odpeljati s 13 ranami v bolnišnico. Tam je umrl in neumen slučaj je hotel, da so ga v občinskem seznaru mrtvih vpisali tisti dan kot trinajstega. A tudi njegova »prijateljica« sta imela še opravka s trinajstjo. Odvedli so ju namreč na najbližji policijski komisariat, ki nosi med bukreštanskimi številko 13.

Izbruh andskega ognjenika

Ognjenik Cotopaxi, ki se dviga 5900 m visoko v Andah in ki že dolgo časa ni deloval, se je kakor poročajo iz Buenos Airesa, nenadno spet prebudil. Ob silnem podzemskem grmenju se je iz njegovega žrela razlil veletok lave, ki je opustošila dežel doleč naokrog, pepel pa je razneslo še dosti dalje. Istočasno je razsajal močan potres. Katastrofa je štiri mesta skoraj popolnoma uničila, prebivalstvo vasi je iskalo rešitve na prostem, a nesreča je bila tem večja, ker so ji sledili dolgotrajni, močni nalivi.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Da, kako je sreča včasih muhasta! Snoci sem bil pri Minarjevih na večerji, povabili so me na gosjo pečenko, potemu mi je Minar sporočil, da bi mogel od prihodnjega meseca dalje postati njegov družabnik, nato sem se zaročil z njegovo hčerjo, in potem —?«

»Kaj, ali je bilo še kaj?«

»Da, najlepše je še prišlo. Na poti domov me je sprevednik cestne železnice spregledal in tako sem se vozil zastoj!«

»Trgovca je obesil na vrata svoje trgovine napis:«

»Trenutno zavoljo moje poroke zaprto, v desetih minutah se spet vrnem.«

»Vi ste mi lep h'navec! Najprvo pripovedujete vsemu svetu, da ste prepričani pristaši sirove hrane, a sedaj vas vidim jesti svinjsko pečenko!«

»Oprostite, praviča vendar ne morem jesti sirovega!«

»Mamica sedaj bova igrala živalski vrt. Jaz bom slon, ti boš pa občinstvo, ki krmi slona s sladkorčki in sadjem!«

Tatjana se je poročila z godbenikom, s trobentačem.

»Ali si srečna?« je hotela vedeti njena prijateljica.

»O, da,« je odgovorila Tatjana. »Rudi je sijalen. Le to je, da ima zmerom malo okusa po medu...«

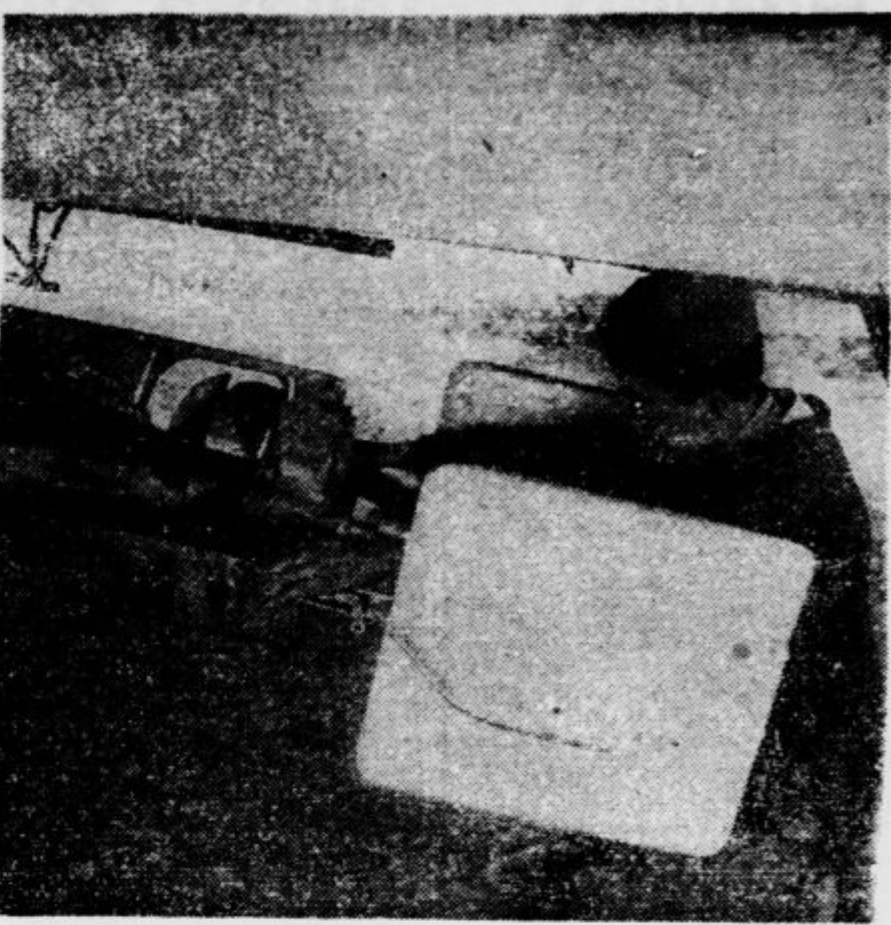
»Ali ste že kdaj doživeli tako mokro zimo?«

»Da — prejšnje poletje!«

»Včeraj sem srečal vašo ženo, pa me ni videla.«

»Da, povedala mi je...«

Na italijanskem letališču ob Egejskem morju

Zadnji pregledi torpedinalnih naprav pred odletom

Porast prebivalstva v Nemčiji

Nemški državni statistični urad je sporočil presenetljivo vest, da je bilo v tretjem četrtletju lanskega leta na ozemlju Nemčije rojenih 420.000 živih otrok, to je 5 odstotkov več nego v istem razdobju predlanskega leta. Število rojstev je bilo celo za 1,4 odstotka višje nego v istem četrtletju 1939., ko vojna sploh še ni mogla vplivati na to stvar. V zadnjem četrtletju lanskega leta je bilo število rojstev še višje nego v tretjem četrtletju.

V primeri s tem so bile izgube v prvi svetovni vojni 1914/18 v Nemčiji sledeče: na bojnem polju je padlo okrog 2 milijona mož, 1 milijon je bilo žrtev med civilnim prebivalstvom, porodov pa je bilo 3 in četr milijona manj, nego bi jih moralo biti, tako

da so skupne izgube znašale 6 in četr milijona ljudi. V sedanji vojni, pišejo nemški listi, ni povoda misliti, da bodo izgube tako visoke kakor v prvi svetovni vojni. Število smrtnih primerov je bilo l. 1940, sicer za 35.000 višje nego l. 1939., zato pa je bilo lanske leto za 13.000 nižje.

»Ker stoji nasproti tem malenkostnim izgubam aktivna bilanca rojstnih primerov, Nemčiji v sedanji vojni ni pričakovati omebne vredne izgube svoje biološke substance,« piše z ozirom na te številke »Donaueitung«.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Dragocena znamka med staro šaro

Ne daga se baš pogosto, da bi malo število resnično redkih znamk obogatilo za novo, dotlej neznanu nabjbo. Nekaj takšnega se je zgodilo pred nedavnim v Hannoveru. Tam so med vso mogočo staro podsteno šaro našli na zanimivo filatelistično dragocenost: našli so razpolovljeno znamko za 10 centavov iz Či'jeja. Na tej znamki je upodobljeno poprsje Kristofa Kolumba. L. 1854., ko je v Čileju nedostajalo znamk po 5 centavov in si jih na drug način niso mogli hitreje priskrbiti, je poštarna uprava dovolila, da se smejo razpolovljati znamke po 10 centavov, vsaka polovica naj bi veljala potem 5 centavov. Od teh razpolovljenih znamk so se ohranili samo štirje primerki, novi primerki je peti, in sicer gre za polovico diagonalno prezane cele vrednotnice. Seveda je njena cena visoka.

Kar se tiče visoke cene, se omenja med filatelisti pač vedno »modra mavricijaka«. O tem dragem koščku potiskanega papirja je bilo že mnogo napisano in povedano. Slovita znamka za 1 cent iz Gujane z letnico 1856. se isto tako pogosto omenja. Manj znana je znamka za 9 krajcarjev iz Badena, ki sega v l. 1851. Tudi ta spada med največje dragocenosti v tem področju. Ohranila se je baje samo v štirih primerkih, ki so jih našli v pomoči na zelen papir namesto na rdečem.

Zbiratelji znamk žive danes v vseh deželah sveta in jih je neskončno mnogo. Zbiranje znamk pa je prišlo v modo sredi

Dežela črešenj brez črešenj

Japonska je klasična dežela črešenjev cvetov, vsako pomlad se spremeni v velik vrt belo in rožnato cvetočih dreves. Človek bi mislil, da se mora Japonska po tolikšnem bogastvu črešenjevih dreves ponašati s preobilico sladkega sadu. Stvar pa je popolnoma drugačna, Japonska ima sicer več črešenjevih dreves nego vsaka druga dežela, kar se pa tiče črešenj samih, zaostaja za povprečnimi pridelki drugih dežel. Japonci so svoje črešnje prekulturnirali, bilo jim je do tega, da bi vzgojili lepota drevesa, a ta prekulturnirana drevesa so izgubila svojo rodovitnost. Vrste črešenj, ki jih pobirajo na Japonskem, so tudi vse prej nego slastne. Japonci gledajo na to stvar pač z drugačnimi očmi nego mi.

prejšnjega stoletja. V tistih časih in še dosti pozneje je bilo mogoče, da je nekdo zbral znamke vseh dežel sveta, a čim bolj se je razvijal poštini promet, tem težje je bilo takšnim zbirateljem, kajti znamk je bilo preveč vrst. Naš čas pozna samo specializirano zbiranje, filateliste, ki so se morali po silni omejitvi na določene dežele in čase. A celo specializirano delo ni lahko, imeti morajo mnogo potrpljenja in ljubezni do stvari, žrtvovati morajo dosti časa in denarja, če se hočejo postaviti s kolikor toliko popolno zbirko.

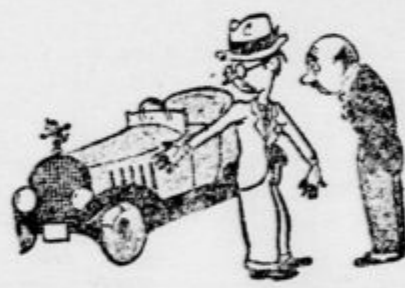
A NEKDOTA

Hans Thoma je leta 1886 v neki kavarni v Frankfurtu napravil na steno nekoliko slik, ki so zbudile toliko ugovorov, da jih je lastništvo kavarne mnogo let zakrivalo. Ko so se končno odločili, da jih odkrijejo, je bil to za Frankfurt velik dogodek. Sam Thoma je odšel tja in so mu slike sedaj zavoljo neke harmonične patine, ki jim jo je dal z leti kavarniški dim, še bolj ugajale kakor tedaj ko jih je delal. Medtem ko si jih je ogledoval, je stopil k njemu neki časopisni poročevalec in ga vprašal, kakšen vtis mu delajo slike.

»Nu, slike bi ne bile tako dobre, da mi ni pri delu pomagal mojster dim,« je odgovoril Thoma.

Naslednje jutro je bral v časniku: »Kakor znano Thoma teh slik ni sam napravil, temveč mu je pri delu pomagal znani slikar prof. Dim.«

VSAK DAN ENA

»Ali veste, da opravi voz še vedno svojih 100 kilometrov?«

»Na mesec?«

Iz prečitanih knjig

Papini, Mostra personale

Nova knjiga Giovannija Papinija »Mostra personale«, ki je v izdaji »Morcelliane« dosegla v nekaj mesecih tri naklade, se pridružuje nekaterim prejšnjim primerom korenito Papinijeve »prose d'arte«. Tako je že v knjigi »Il sacco dell'orco« zbral podobne kratke sestavke, kakor jih je v novi knjigi več ciklov (Il fondo del sacco, Pillole di Minerva, Gli incerti del Palombaro i. dr.). Ni to samo nov dokument o tem plodnem pisatelju, o njegovih osebnih pogledih, nazirih in okusu, marveč tudi značilen primer tiste krhke, fragmentalne proze, ki je v Italiji zadnji čas posebno priljubljena. Ta proza se je razvila bolj iz lirike in esejja, kakor pa iz pripovedništva in obnavlja v sodobnem stilu tisto aforistično književnost, ki je bila posebno priljubljena izrazna oblika sedaj že klasičnih francoskih moralistov ali v zadnjem času Maeterlincka. Mogli pa bi tudi reči, kakor pravi sam pisec v dodatku uvoda, da je to neke vrste dnevnik brez datumov in lahko posluži onim, ki hočejo boljše spoznati osebo, življenje, dušo, umetnost nekega pisatelja.

V Papinijevi knjigi »Mostra personale« najdemo sestavke o vseh mogočih zadevah in vprašanjih od problema ženske fiziologije tja do izrazito verskih vprašanj, kakor so v »Pensieri sulla Comunione«. Nekateri sestavki so daljši in obsegajo po več strani, drugi so zaključeni z dvema, tremi stavki. Posebno zanimiv je uvod z naslovom »Apologia dell'autore«. O njem je bila že pred meseci beseda v okviru naše kulturne kronike. Ta Papinijev zagovor nasproti kritikom in raznim legendam je najosebnejši dokument v tej knjigi. Za tistega, ki si bo hotel pridobiti

Dr. B. V.

Kronika

* Duce je sprejel prve knjige zbirke italijanskih političnih pisateljev. Duce je te dni sprejel nac. sv. Guida Mancinija, ki mu je izročil prvih pet zvezkov nove Zamenichellijeve zbirke »Scrittori politici italiani«. Zbirka bo obsegala dve seriji, vsaka po 60 knjig in bo vsebovala najzanimivejša italijanske politične spise od srednjega veka do naših dni, torej dokumente o skoraj tisočletnem razvoju italijanskega političnega mišljenja. Duce je z velikim zanimanjem in s priznanjem odobril to izredno založniško dejanje in je sprejel predlog o ustanovitvi posebnega Instituta za proučevanje političnih pisateljev.

* Film ministra Farinaccija. V Cremonni, odnosno njeni bližnji in daljni okoličnici, nastaja nov italijanski film pod naslovom »Osvoboditev«. Rokopis je napisal državni minister Eksk. Farinacci. V italijanskih kakor tudi v nemških filmskih krogih se že zdaj zelo zanimajo za film, ki ga avtor je prvobitno za rasno zavedno Italijo. Režijo je minister Farinacci poveril Marcelu Albaniju, ki je pred nekaj leti prešel k filmu iz uredniških in pisateljskih vrst. Sodelujejo najboljši igralske moči. Film bo prikazal osvoboditev Italije od boljševizma in s tem preporodilsko delo Fašizma.

* Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljano« pokrajino št. 16. z dne 25. februarja 1942-XX. objavlja navedbe Visokega Komisarja o prepovedi izhoda iz mesta Ljubljane, o prepovedi uporabe železobetona in železa pri stavbnih delih ter pojasnilnih in dopolnilnih določbah k navedbi o predpisih za zbiranje, razdeljevanje in predelavo kože ter cenik št. 2 za prevoz in cenik za zelenjavo in sadje št. 10.

* Stoletnica rojstva skladatelja Arriga Boita. Dne 24. februarja 1842 se je v Padovi rodil skladatelj in pisatelj opernih besedil Arrigo Boito. Glasbo je študiral v Milanu, nakar se je odpravil na potovanja. V Nemčiji je spoznal glasbene reforme Richarda Wagnerja in se je kot prvi Italijan navdušil zanj. Potem je bil kot vodja revolucionarne glasbene struje čelaga pol stoletja žarišče italijanskega umetnostnega življenja. Kot odski skladatelj je dosegel izredne učinke. Zlasti velika opera »Mefistofeles«, ki smo jo pred leti v dostojni izvedbi gledali tudi na italijanskem odru, je ponela njegovo ime po vsem kulturnem svetu. Boito je bil ožek prijatelj svojega velikega skladateljskega tovariša Verdija. Napisal je besedilo za Verdijevi operi »Othello« in »Falstaff«. Pod imenom Tobia Gorrio je napisal vrsto opernih tekstov, med drugim za »Giocondo« in »Hamlet«. V italijansko je prevedel Wagnerjeve »Tristana« in »Rienzijska«. L. 1924 — šest let po njegovi smrti — je milanska Scala uprizorila njegovo poslednjo opero »Nerone«. Stoletnice tega znamenitega skladatelja se spominjajo številni dnevniki in obzorniki.

* Nova grobova. V cvetu mladosti je preminila dčinja 4. razreda državne realne gimnazije v Ljubljani gđ. Milka Svigljica. K večnemu počitku jo bodo spremenili v soboto ob pol 15. iz kapele sv. Petra na Zalah k Sv. Križu. — V Vražduhnu je po dolgi mučni bolezni 19. t. m. umrl višji svetnik državnih železnic v pokroju g. Antona Petrovič. Pokojni je bil po rodu iz Pacinji pri Ptuj. — Pokojnima bomo ohranili lep spomin, žalujočim svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

* Smrt kardinala Boggianija. V Rimu je umrl kancelar rimske Cerkve, kardinal Pio Boggiani, ki je bil nekaj časa kot dominikanski pater v dubrovniškem samostanu in pozneje v Gradcu. Kardinalski klobož mu je bil podeljen l. 1916.

* 104. leti stari godbenik umrl. V Rimu je umrl v starosti 104 let eden najbolj znanih virtuosov na rogo Domizio Laurini. V svoji dolgi glasbeni karieri je imel tesnejše stike z Verdijem in Mascagnijem.

* Smrt letalskega pionirja prof. Parsevala. V starosti 81 let je umrl v nedeljo v Berlinu prof. dr. inž. Avgust Parseval, major v rezervi. Naš starejši rod pozna po imenu tega pomembnega pionirja, ki si je z raziskovanjem letalskih močností pridobil važne zasluge. V nasprotju z grofom Zepelinom je Parseval konstruiral poseben tip vodilne zračne ladje, ki se je imenovala po njem. Za vojaške namene je začel leta 1901. graditi posebno zračno ladjo, ki se je dvignila 26. maja 1906. Največja zračna ladja, kar jih je potem zgradil Parseval, je obsegala 27.000 kub. metrov. Vsega skupaj je zgradil 27 zračnih ladij.

* Zanimiv naravni pojav v Kalabriji. Na neki visoki gori med Marisano in Fossato Scralto so se začele ugrezati zemeljske plasti, ki se že nekaj časa gibljejo in kažejo, da bo nastala na tistem mestu nova dolina. Po tem terenu tekoča cesta se je znižala v dolžini 130 m za cel meter. Sesejanje zemlje je prizadelo tudi pokopališče v Maranis, kjer se je porušila kapelica.

* Nemški doktorati. V vojnem l. 1940-41 je bilo na nemških vseučiliščih uspešno opravljenih 6732 doktorskih izpitov. V letih pred sedanjo vojno je bilo v Nemčiji povprečno po 5000 promocij. Kakor izka-

zuje sedanja statistika, pritičeta dve tretjini promocij medicinski fakulteti, ki je svoj delež v vojni stopnjevala. Upadlo pa je število promocij na filozofski in juridični fakulteti. V Nemčiji se vedno promovira mnogo gostov iz tujine, ki so spet v večini na medicinski fakulteti. Trije tujci so se celo habilitirali na nek. nemški medicinski fakulteti in eden na juridični. Prvenstvo med gosti pripada Kitajcem, nakar sledijo jugovzhodne države, Turčija, Britska Indija, USA, Iran, Peru, Siam in druge države. Kitajski doktorandi so študirali predvsem medicino in prirodne vede. Doktorandi iz jugovzhodnih evropskih dežel so se pretežno posvetili gospodarskim vedam. V splošnem so v disertacijah zastopane vse vede, vendar prvenstvo medicina, prirodoslovje, gospodarstvo in tehnika.

* Še ena počastitev ministra dr. Todta. Vrhovni poveljnik nemške vojske mornarice je počastil zasluge smrtno ponesrečenega ministra dr. Todta za izgraditev obalne obrambe na ta način, da je neko težko delokmetno baterijo ob Rokavskem prelivu za vse bodoče čase označil z imenom »Baterija Todt«.

* Tobačna karta v Grčiji. Grška vlada namerava v kratkem uvesti nakaznice za tobak in cigarete. Nakaznice bodo prejemale samo moški, stari nad 18 let, ki bodo dokazali, da so kadilci. Zenske ne prejmejo nobenih nakaznic.

* Napačno pokršteni židje. Škof reformirane cerkve na Sednograškem je prijavil sodišču župnika Tökosa in Vida, ki sta v Bukarešti pripomogla nekaterim židom do ponarejenih krstnih listov. S pomočjo ponarejenih listov so si potem židje pridobili državljantvo raznih majhnih prekomorskih držav in so se skušali na ta način otresti določb protizidovskega zakona. Še prva preiskava je pokazala, da sta oba župnika izdala najmanj 200 krstnih listov, s čimer sta prav čedno zaslužila.

* Velika vema za letalstvo. Nekim nemški dnevnik je v svojem okrožju povprašal upravitelje višjih učnih zavodov, ali se dijaki zelo zanimajo za letalstvo. Odgovori so pokazali, da se je doslej že 80 odstotkov dijakov višjih razredov prostovoljno priglasilo za službo pri letalskih oddelkih.

* Omejitve potovanj v Rumuniji. Uprava rumunskih državnih železnic je z veljavnostjo od 25. t. m. močno omejila pošiljki promet, ker se je moralo zelo povisati število tovornih vlakov. Kdor hoče v Rumuniji potovati z vlakom, potrebuje dovoljenja krajevnega oblastva.

* Nič manjša ne sme biti v pošiljkih na fronto. Odkar so v Nemčiji pošiljke na fronto omejene na 50 gramov, se je izkazalo, da posamezniki pošiljajo svojem na fronto tudi v tako majhnih zavojih različno mastno vsebino. Ker pa maslobočne stvari niso zadosti omejene, je vse prepojeno z mastjo in pogostokrat ni mogoče niti naslova prebrati. Ker se dogaja, da take pošiljke prizadenejo tudi ostalo pošto, je vojna pošta uprava nujno opozorila nemško prebivalstvo, naj ne pošilja na fronto mastnih reči.

* Zračna pošta za vojne ujetnike. S 1. marcem je dopustno pošiljanje pošte vojnim ujetnikom po zračni poti preko Sofije in Jeruzalema na Daljni vzhod. Pisma se frankirajo z lire 2.50 za vsake pet gramov teže.

* Blizajoča se pomlad ruši skale. V bližini Belluna se je na lokomotivo tovrnega vlaka, ki je vozil po progi, zrušila skala, težka nekaj ton. Človeških žrtev na srečo ni bilo.

* Služba tajnika bolnišnice »Santorio-Sanatorio« v Polji je razpisana ter je razpisnabit tudi na ljubljanskih občinskih razpisnih deskah. Letna plača znaša 12.600 lir s petimi štiritletnimi povisli po 1.260 lir, dodatek za aktivno službo znaša na leto 2.700 lir s petimi štiritletnimi povisli po 360 lir, nadalje je pa še draginska doklada, v kolikor bi pripadala po predpisih. Rok za vlaganje prošnje je 30. april t. l. Prošci morajo predložiti diplom o končanih pravnih študijah ali diplom o končanih študijah iz gospodarske ali trgovske vede.

* Izdaja pri Novari v Logatcu. V nedeljo 1. marca gostuje Narodno gledališče z napeto švicarsko dramo »Izdaja pri Novari«, ki nam slika silovito borbo za ohranitev kmetije sredi vojnih dogodkov tedanje dobe. Igralci, znani po svojih odličnih kreacijah iz »Vie male«, nastopijo to pot v slikovitih srednjeveških kostumih. Za gostovanje vlada v Logatcu veliko zanimanje. Nabavite vstopnice v predprodaji. Predstavi ob 3. uri popoldne in ob 6. uri zvečer.

* Obrtniki novomeškega združenja, dvignite špirtne nakaznice do vključno 28. februarja.

* »Ali si prepričana, da se je glasbena vzgoja tvoje hčere izkazala kot dobičkonosna nalozba?«

»In kako še? Posrečilo se mi je namreč, da sem mogel kupiti ob sosedni hiši za polovično ceno njihove vrednosti.«

IZ LJUBLJANE

u— Nova stanovanjska četrt. Ob dolgi Celovski cesti v Siski je zrasla nova stanovanjska četrt. Doslej je še Siska razvijala samo na desni strani Celovške ceste, tako da je skoraj ves ogromni trikot med Celovško cesto, gorenjsko železnico in tramvajsko remizo posejan z novimi stanovanjskimi hišami različne velikosti. Pred nedavnim pa se je pričela načrtna zazidava parcel na levi strani Celovške ceste od mitnice dalje. V kratkem času je nastala nekaj korakov dlje od mitnice nova stanovanjska četrt Na jami. Več lepih enonadstropnih in dvonadstropnih hiš z zdravimi, značnimi stanovanji že stoji. Ob novi četrti je speljana ulica od Celovške do Vodnikove ceste, ena ulica pa je že med novimi hišami. Zgradijo bodo seveda še nadaljnje nove stanovanjske stavbe. — Malo nižje so pred kratkim dovršili novo trinadstropno stanovanjsko hišo, ki ima trgovske prostore. Hiša se ni ometana. Ob Celovski cesti se sploh opaža živahna gradbena delavnost, ki jo je začasno prkinila letošnja zima.

u— Nekaj drobnih o ljubljanskem tramvaju. Električna cestna železnica je mešancom zelo priljubljena, čeravno ob vsaki priliki radi zabavljamo čezno. Če si ogledamo tramvajske vozeve v jutranjih urah, okrog polne in zvečer, se lahko prepričamo, kako koristna in priljubljena je električna cestna železnica, saj potniki ob tem času kar višijo z vozov. Ljubljanski tramvaj pa ima tudi svoje posebnosti. Prva je ta, da še nima novih priklopnih vozov, razen dveh, ki pa bosta predelana v motorne. Večji del svetokriške in del dolenske proge teče po železniških tračnicah, pritrjenih na pravih železniških pragovih. Kdor se vozi na omenjenih progah, ve povedati, da je vožnja prijetnejša, kakor pa po tirnicah. Ljubljanski tramvaj kar na štirih točkah križa železnico. Prvič se je izkazala potreba za prekanje proge na Dolenski cesti, drugič na Celovski, tretjič na Zaloški cesti. Četrtič se tramvajska proga križa z železniško na Smarčinski cesti; tu pa je izjemno speljana pod njo. Na teh štirih točkah cestna železnica ni naletela na resne ovire. Težave so nastale okrog gradnje tramvajске proge na Bleiweisovi (prej Tyrševi) cesti. Kako bo rešeno to vprašanje se ni znano. Pet križanj z železniško progo je zgovoren dokaz, kako velik razmah je bila Ljubljana doživela v zadnjih letih.

u— Dve usreči z razstrelivom. Pri nabiranju drv v gozdu, je našel mino 22letni kovaški pomočnik Ivan Pustovrh iz Pržanjskega nas. Vidom. Ko je nevarno razstrelivo imel v roki in ga odpravljal, se je mino nenadoma razletela in fanta, poškodovala po rokah in nogah. Tudi 31letna žena mizarjskega pomočnika Pepca Zibelnikova iz Dolne se je pri nabiranju drv v gozdu ponesrečila z zapuščenim razstrelivom. Nevede je stopila na staro granato, ki je eksplodirala in jo hudo poškodovala po nogah.

u— Na štetliniku se je po obrazu opekla leto in pol stara hči mehanika Milena Makovčeva iz Zadobrovske ceste. Pri telovadbi je padla in si zlomila levo 16letna Angela Fisujeva. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— Vse hišne posesnike opozarja ljubljansko mestno poglavarstvo, naj zmečejo s ceste in nato odstranijo sneg, ki je sam zadržal raz njihove strehe ali pa so ga sami zmetali. Če posesniki ni bi v pravem času odstranili snega in bi zaradi tega zastajal promet, bodo občutili vse posledice.

u— Odrzke živilskih nakaznic za mesec februar naj trgovci na drobno prinesejo mestnemu preskrbovalnemu uradu po naslednjem razporedu: v ponedeljek 2. marca od začetne črke A—K, v torek 3. marca od L—R, v sredo 4. marca od S—Z. V četrtek 5. marca pa bo odsek za razdeljevanje moka, riža in testenin sprejemal že odrzke marčnih živilskih nakaznic. Zaradi hitrejšega in natančnejšega poslovanja naj se vsi prizadejajo vestno ravnavo po gornjem razporedu. Za razdeljevanje blaga na nakaznice za mesec marec pa še dalje velja doslej vpeljan razpored.

PREMIERA 16. programa

Sobota ob 18.30

Nedelja ob 14.30, 16.30, 18.30

VESELI TEATER

u— Današnja premiera v »Veselim teatru« bo obimstvu brez dvoma ugajala. Začetek ob 18.30, konec ob 20. uri. V nedeljo bodo tri predstave: ob 14.30, 16.30 in 18.30. Blagajna posluje v soboto od 10. do pol 13. in od 16. dalje; v nedeljo od 10. ure naprej pa neprekinjeno do večera.

u— Ker živilske nakaznice za marec najbrž o pravem času ne bodo mogle biti dostavljene vsem strankam, naj upravitelci ne hodijo v mestni preskrbovalni urad z reklamacijami, temveč naj poča-

kajo doma, dokler ne bo čas za reklamacije objavljen v dnevnilih.

u— Albrehtov literarni večer, ki je bil napovedan za 27. t. m., je iz važnih tehničnih razlogov preložen. Datum prireditve bo pravčasno javljen.

u— Redna letna občna zborstva Glasbene Matice ljubljanske in Filharmonične družbe v Ljubljani, ki bi morala biti v ponedeljek, dne 2. marca, sta preložena.

u— Mestno zdravniško dežurno službo ima od sobote od 20. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Mis Franta, Poljanska cesta 15, telefon 32-84.

Z Gorenjskega

O koncertih po želji poroča celovski dnevnik, da so preteklo soboto in nedeljo uspeli na Koroskem in na Gorenjskem zelo dobro. Vse godbe, kar jih je na Koroskem in na Gorenjskem na razpolago, celovski gledališče in njegov orkester in številni solisti so bili v službi teh koncertov. V Kranju sta bila dva koncerta po želji; sodelovali so godba brambovcov, policijska godba in šramel. Koncerta sta vrgla 12.000 mark. Tretji koncert je bil v Škofji Loki in je vrgel 4000 mark. Posebno uspel koncert, na katerem so znatno prispevali tudi udeleženci iz Mežiške doline, je bil v Velikovcu, kjer je igrala vojaška godba, vmes pa je nastopal tudi šramel.

Nakaznice za oddane smučarske čevlje se lahko podaljšajo. Celovski dnevnik objavlja. Mnogi so v okviru zimskih zbirke za vojske na vzhodni fronti oddali svoje smučarske ali gorske čevlje in so dobili nakaznice, s katerimi si lahko nabavijo nove pocestne čevlje. Med njimi je mnogo takih potrošnikov, ki novih čevljev ne potrebujejo nujno in bi si jih kupili kdaj pozneje. Toda nakaznice zapadejo po dveh mesecih. Zato je zdaj državnih gospodarskih minister naročil gospodarskim uradom, naj v takih primerih podaljšajo veljavnost nakaznic in to tudi v primeru, če potrošnik prosi za podaljšanje že potem, ko je nakaznica izgubila svojo veljavnost.

Na Brezjah je bilo zadnje nedeljo zborovanje narodno socialistične stranke. Vodil ga je krajevni skupinski vodja Gabrieljevič, govoril pa je krajevni skupinski vodja dr. Klein z Jesenic. Predaval je o Adolfu Hitlerju in o smotrih velike nemške države.

V Domžalah je priredil obratovodja Fr. Zorn v tovarni usnja in kovčegov družabni večer s telovadbo, šaljivimi predavanji, dekljskim klobom, zbornimi spevi in s petjem uslužbenecov. Prireditelj je bila v tovarni.

V Medvohah je bil 14. t. m. prvi apel krajevne skupine, ki ga je vodil krajevni vodja Schwarz. Govoril je o izgradnji narodno socialistične stranke ter o nalogah uradnih činiteljev. Nato je bil razgovor poverjenikov narodno socialnega skrbstva in ženske skupine.

Pr. Sv. Katarini bo vodila kuharske tečaj gostinčarstva in trgovka Roza Primožičeva s Slapa. — Da se v občini dvigne proizvodnja poljskih pridevkov, se bodo oddele v njem vse neobdelane njive tistim, ki nimajo svojega zemljišča. — Posesniki, ki imajo kakšno njivo na razpolago, pa jih sami ne bodo obdelovali, jih morajo priglasiti na občini.

Prvo posvetovanje za ženske so odprli na Jesenicah. Priključena je tudi kuharska šola in šivalna soba. K otvoritvi so prišli razni predstavniki z okolišnim voditeljem na čelu. Govorila je okrožna ženska voditeljica Marija Goritschnigova. Posvetovalnico vodi Ana Müllergerjeva.

V ljudski šoli Lom-Sv. Katarina je bilo prvo zborovanje narodno socialistične stranke. Govoril je okrožni vodja dr. Hradetzky, ki je razlagal pomen sedanje vojne in zagotavljal, da vodi Adolf Hitler Nemčijo k zmagi. Na koncu je govoril o posebnih razmerah na Gorenjskem.

Obnovljeno delo pevskih zborov. V kratkem bosta začela z delom pevska zborova v Dolini in v Lomu. Vsek član Koroske ljudske zveze, ki ima kolikaj posluha, je od vodstva vabilen k udeležbi. V Dolini bodo pri zboru pele tudi ženske.

Praznični teden v Radovljici. Po gostovanju gledališke družine Schnutt je bilo pretekli teden še več prireditev. V sredo je gostovala večja varietetna skupina, v soboto in nedeljo je bila prireditelj nemške policije v okviru zimskih pomoči. V domu Koroske ljudske zveze je artistična skupina policistov imela dobro obiskano predstavo.

Smernice za govrnilke. Pretekli teden je bilo v Kamniku zborovanje stranknih govrnilkov v kamniškem okrožju. Na sestanku so dobili govrnilski informacijski material za vrsto zborovanj, ki bodo v kamniškem okrožju 7. in 8. marca.

V Trzinu je bilo zborovanje gostinčarjev iz vsega sodnega okraja. Deželni svetnik dr. Hinteregger je dal splošne smernice, deželni revizor Dohr in uradnik pri kontroli cen Migla pa sta razpravljala o prehranjevalnem gospodarstvu in o določenih cenah v dobi vojne.

Svečanost v Celovcu. Gauleiter dr. Rainer bo to nedeljo v Celovcu svečano izročil 30 starim koroskim borcev zlato službeno odlikovanje narodno socialistične stranke, katero jim je podelil Adolf Hitler. Iz odlikovanja se zbera vsi koroski odlikovanci s častnim znakom in s krvnim redom.

Pred celovškimi posebnimi sodiščem se je moral zagovarjati 52letni mizarški pomočnik Janez Weixederer, ker je v neki ljudski kuhinji razlagal dvema ženskama različne grozote zgodbe. Bil je kmalu nato ovaden in aretiran. Priznal je vse, kar je govoril. Pokoril se bo 10 mesecev v ječi.

Bodočnost koroskih mest in vasi. V dnevi 21. in 22. februarja je bil na Koroskem prirejen tečaj deželne urada za tehniko. Zbralo se je 50 članov narodno socialistične zveze nemških tehnikov, da so razmotrivali vprašanje bodočega razvoja koroskih mest in vasi. Posamezni funkcionarji so razpravljali o načrtih, kako naj se po vojni razširijo posamezni koroski kraji. Podano je bilo tudi zanimivo poročilo, kako se bodo v bodočnosti izkoristile koroske reke, potoki in huderniki.

Opozorilo

Ljubljana, 27. februarja.

Avtomobilski klub Ljubljanske pokrajine v Ljubljani opozarja vse lastnike tovornih motornih vozil na plačilo prometne takse za II. dvomesečje, t. j. za marec in april. Vsi lastniki tovornih avtomobilov in motociklov, ki so plačali prometno takso le za 2 meseca, t. j. za januar in februar, in s svojim vozilom obratujejo, morajo plačati to takso za prihodnja 2 meseca najkasneje do 28. februarja 1942-XX. Taksa se plačuje pri Avtomobilskem klubu v Ljubljani, Beethovnova ul. 14. Ob tej priliki je prinesli s seboj prometno knjižico in spoznalni znak, na katerem je razvidno, da je bila taksa do februarja 1942 že plačana.

Avtomobilski klub Ljubljanske pokrajine v Ljubljani opozarja vse lastnike šoferskih izkaznic, da se bodo iste vidrale za leto 1942., počenši od 26. t. m. dalje med uradnimi urami od 9. do pol 13. v tajništvu kluba, Beethovnova 14. Prinesli je s seboj novo šofersko izkaznico in Lir 23.— v gotovini. Ponovno opozarjamo, da je vidirati le one izkaznice, katere lastniki uporabljajo, ostale ne. S tem, da se izkaznica ne podaljša, ne izgubi svojo vrednost, pač pa lastnik ne more upravljati motornega vozila.

Tri muhe

Ameriški humorist Mark Twain se je na stara leta hudo zameril ameriškim magnatom, lastnikom velikih trustov. Večji del magnatov je pripadal židovskemu plemenu in Mark Twain jih je hudo ščipal s svojimi ostrimi satirami, dokazujoč, da je večina trustovskih izdelkov sama plahka roba. Najhuje je zadel dične gospode, ko je objavil dramatično zgodbo o treh muhah.

Matu muha je imela dve hčerki, ki tu je srčno ljubila. Lepega dne so poletele vse tri na izlet in jih je privabila neka slaščičarna.

»Mamica«, je vprašala drobna hčerka, »ali se smem nekoliko posladkati na tih krasnih rdečih bonbončkih?«

»Le daj,« je privolila dobra mušja mamica.

In hčerka se je vsa sijoča od sreče vdehla na rdeči bonbonček. Naenkrat je strdela perutnice in obležala mrtva. Rdeči bonbon ji je to zadal, kajti bil je izdelek trusta za slaščice.

Matu muha je torej zdaj imela le še eno hčerko in tu je tem bolj srčno ljubila. Pa se je hčerki nekoč tako zahotelo klobasa, da jo je mati muha pospremila do velike delikatesne. Komaj pa je hčerka vstopila v ričkov v klobaso, se je zrušila in kmalu izdihnila. Klobasa ni bila kaj prida. Kdo bi se čudil, dobavil jo je trust za izdelovanje mesnih izdelkov.

Prebridka žalost je prevzela ubogo mater muho. Nič več ni ji bilo do življenja, izgubila je svoje najdražje. Zato je sklenila, da čim prej konča svoje bedno stanje. V samovoljnim namenu se je vrkla na muholovec. Vendar se ji ni zgodilo nič hudega. Muholovec je bil neškodljiv. Kajti dobavil ga je ameriški trust za izdelovanje muholovcev.

PRI FOTOGRAFU

Mina je šla k fotografu. Na sliko bi se rada smejala. »Prosim resno!« pravi fotograf. »Ko bi se pa rada smejala: je pojasnila Mina.

»Kakor želite. Samo počakajte, prosim, še malo, da vložim ploščo počez.«

Predavatelj: »To, kar vam predavam, niso moje osebne ugotovitve, gospe in gospodje, marveč so to ugotovitve učenjaka, ki je vedel, o čem govori.«

Med igranjem na klavir se obrne gospodična h gospodu, ki posluša njeno igranje: »Pravijo, da obožujete lepo glasbo.«

»Oh, nič zato. Le nadaljujte, gospodična!«

Jasnejši vpogled v zapleteno in za današnje italijansko slovostvo tako pomembno literarno osebnost pisca znamenite izpovedne knjige »Uomo finito«, je uvod neogibno čtivo.

V ostalem so v knjigi razni esejistično spisani sestavki, kakor na pr. »Pomlad v zimi«, »Odkritje znanega«, »Poezija ceste«, »Generalna skušnjava i. dr., ki kažejo Papinju kot mojstra sintetične proze, združujoče ideje in čustva, razpoloženja in vizije v barvite in jasne podobe. Vmes so kratke sentence, izmed katerih navedemo dve, tri primere.

Oči in usta. Na zemlji se odpru vsako jutro štiri milijarde oči. A samo malo tisočev je takih, ki se v njih pokaže duša. In obstojita dve milijardi ust, ki govorijo. Toda samo iz nekaj sto ust prihajajo — nemara — prave besede.

Najboljše knjige. Knjige gospoda Ragù so najboljše. Zares, on ne posnema in ne krade drugod kakor pri prvostvornih avtorjih.

Blagodat sovražnikov. Vedno bolj sem hvaležen svojim sovražnikom. Iz strelca, ki so jih bili izstrelili name, sem si napravil mnoga peresa; s kame-njem, ki so ga lučali vame, sem lepo ogradil svoj vrt, iz gnilih jabolk sem dobil seme za mlado drevo, ki mi daje vsako poletje novih plodov in iz strupa, ki preveva njihove strani, sem si izdelal okrepčila in zdravila.

Ali pa iz cikla »I ritagli del ferraiolo« tele opazke:

Zavist. Kdor je reven, ga po navadi nihče ne zavidava, vendar je skoraj vedno zavidi.

Ljudje sredi med obema so hkrati zavidljivi in zavidni.

Dejalni ali trpni zavisti nihče ne uide, razen — morda — svetniki.

Lepe strani o cvetličah najdeš v ciklu »Rivelazione dei fiori«, o glasbi pa v »Note non musicali sulla musica«. Zanimive so Papinjeve misli o čitanju, tembolj, ker je avtor že v svoji izpovedi »Un uomo finito« izpovedal čitateljsko strast in ogromno izkušnost.

»Ko sem bil mlad,« piše sedaj, »sem čital skoraj vedno zato, da bi se kaj naučil; danes čutim potrebo branja zato, da bi pozabil.«

»Pri mnogih knjigah zadošča, če prebereš predgovor in kazalo, pri nekaterih pa je že kazalo dovolj. Druge se najbolje bero po kitajski: začnemo z zadnjim poglavjem...«

Tistih pet ali šest knjig, ki so mi do norosti ugajale v zgodnji mladosti, ne maram nič več čitati: bojim se, da bi jih izgubil za vedno.

Nekatero knjige berem zato, da se z njimi nahranim, zato jih dobro žvečim, prežvekujem kakor govedo in si jih ohranim za tedne suhe kakor veljblod. Druge hlastam kakor hrano tedaj, kadar nastopa v pomanjkanju glad in spet druge požiram v naglici kakor čistila. — Toda prednost dajem tistim, ki jih lahko začnem čitati na kateri koli strani, ki izdihujejo vonj neizprane mladosti tudi tedaj, ko jih smo imenujemo, ne da bi jih odprli — tiste, ki smo jih toliko prebrali, toliko ljubili in ki so nam tako domače, da se zdi, kakor da smo jih pomagali avtorju pisati.

V posebnem sestavku razpravlja Papini o »filozofiji spanja«, tega »poizkusa, da bi se vrnil v materino krilo«, tega »srečnega kompromisa med bojaznijo življenja

in grozo smrti«. In v nespešnih nočeh mu prihaja misel, da smo »najmanj tretjino življenja podobni živalim, a drugo tretjino mrličem«. Posebno »dvorano« na tej »osebni razstavi« je posvetil Papini ženskam in prihaja zlasti v sestavku »Circe e Beatrice« do zanimivih

SPORT

Za Planico gradijo tekmece

Na Norveškem, in sicer na Rödskleivi pod Holmenkollom, gradijo skakalnico, na kateri namenjajo doseči podobne senzacionalne daljave kakor so jih svoječasno postavljali nemški in norveški skakalci v Planici.

Sto metrov nad slovito norveško skakalnico v Holmenkollu pojejo sekire. Gozdove izsekujejo zdej tamkaj na strmih obronkih ki se dviga nad prejšnjo skakalnico in že sam po sebi nudi najlepši profil za bodočo veliko skakalnico. Imenuje se ta kraj Rödskleiva.

Ze 40 let je star načrt, da bi se povečala ta skakalnica, odkoder je s stolpa najlepši razgled na mesto Oslo. Tukaj, pol ure vožnje od norveške prestolnice in v višini 500 m nad morjem si hočejo Norvežani zgraditi svoj zimskosportni stadion. Za enkrat je tam šele samo velika ledna ploskev, na kateri se ob nedeljah zbira do 7000 oseb. Poleg tega drsališča namenjajo zgraditi tudi državno sportsko šolo, pozneje pa tudi plavalni stadion in velike sportske naprave na travnikih, vse v zdravilnih gozdnatih predelih okrog Osia. Sportnik bo imel tamkaj, bodisi pozimi ali poleti vse mogoče možnosti za udeležbo.

Da bodo te naprave res popolne, so se zdej odločili tudi za zgraditev smučarskega stadiona, ki ga na Norveškem še niso imeli. Znano je, da imajo Norvežani zelo malo terenov za alpske discipline in samo ena takšna proga v senčnati dolini Rjukana meri več kakor 5 km in se spušta približno 1000 m globoko. Sicer pa so se morali Norvežani na svojih tekmah v alpskih disciplinah zadovoljevati s programi do 150 m višinske razlike, ki so vse okrog Holmenkolla.

Vsemu temu bo zdej pomagano, čim bodo končali dela na obronku Rödskleivi, kjer

bo obenem tudi prostora dovolj za 200 m visoki smuk, ki bo ustrezal vsem mednarodnim predpisom. Predvsem pa namenjajo razširiti skakalnico, ki bo utegnila doseči znano napravo v Planici, za zdej po obsegu, pozneje pa morda tudi po daljavah. Iztek te skakalnice se bo končal v smučarskem stadionu, do katerega bo iz sredine mesta Osia tudi samo pol ure vožnje s tramvajem.

Bodoča velika skakalnica na Rödskleivi, za katero se je že pred 30 leti zavzemal pionir smučarskega sporta in iznajdnitelj zdej že nekoliko zastarelih stremen Huitfeldt bo seveda prevzela tudi funkcije starodavne holmenkollske skakalnice, ki je kljub večkratnim popravilom v zadnjih letih niso mogli mnogo zboljšati in spada po mnenju skakačev med najtežje na svetu.

Ta vest, ki so jo spravili v svet nemški listi, daje sklep, da so Norvežani čisto preduргачili svoje mnenje o smučskih skokih in poletih in torej polagoma tudi pri njih prodira prepričanje, da sta to dve ločeni smučarski disciplini, ki se s danimi pogoji lahko razvijata nemoteno druga od druge. Gotovo bodo s posebnim zadoščanjem sprejeli vest o tem preokretu maštevstvenih pobornikov smučskih poletov iz vrst bivšega JZSS, ki so se morali boriti s tolikimi težavami, preden so lahko — čeprav s še tako senzacionalnimi uspehi — pokazali svetu, da so njihove trditve pravilne in je naprava, ki so jo za smučke poletne ustvarili, brez nevarnosti za vsakega sposobnega tekmovalca.

Po italijanskih nogometnih terenih

Sedma tekma iz 17. kola v diviziji A. — Tragična smrt italijanskega internacionalca Meneghettia

Pretekli tork je bila v Bergamu odigrana v nedeljo odgoda povratna prvenstvena tekma med Atalanto in Modeno. Tudi ta dan teren ni bil najboljši, tako da so se igralci težko gibali po njem, pri čemer pa tudi niso bili najbolj nežni drug proti drugemu. Tekma se je po očitni premoci domačinov končala z zasluženim zmago Atalante v razmerju 3:0 (0:0).

Ce se izpolni prvenstvena tabela še s tem izidom, je Modena kot zadnje plasirani klub tudi po tem srečanju ostal na svojem prejšnjem mestu, medtem ko je Atalanta s skupno 17 točkami prehitela Triestino in se spravila na njeno dosedanje deveto mesto.

Isti dan popoldne se je na železniški postaji v Novari primerila huda nesreča, ki je stala življenje znanega zaslužnega nogometaša Maria Meneghettia. Ko je stopal preko tirov na postaji, ga je zgrabil stroj brzega vlaka iz Torina in na mestu usmrtil.

Meneghetti, ki je bil v Novari domačin in zdej star 49 let, je v prvi povojnih letih zavzemal eno najvidnejših mest med italijanskimi državnimi reprezentanti. Najbolj so ostale v spominu njegove igre iz leta 1920, ko je z velikim uspehom zastopal državne barve v mednarodni tekmi proti Holandski in se v isti sezoni odlikoval še na olimpijadi v Anversu, kjer je prav tako igral v reprezentanci proti Egiptu, Franciji in Španiji, zmerom kot srednji krilec. Meneghetti je do zadnjega ostal zvest nogometnemu sportu in je svoje veliko znanje sedaj z uspehom posvečal naraščanju.

Nekaj drobiža

MALO DRSANJA V BEOGRADU

Z beograjskih sportnih terenov je prav za prav malo poročil, toda to pot smo zasledili eno, ki je še bolj zanimivo od vseh dosedanjih. Evo, kaj pišejo iz Beograda: Na teniških igriščih Beogradskega teniškega kluba je bilo zadnje nedelje pravo slavlje na ledu, čeprav njegov skromni okvir ni segal preko mnogo dobre volje, ki so jo pri tem pokazali prireditelji. Videti je bilo nekaj dobrih stvari v umetnem drsanju in pa prav živahno tekmo v hokeju na ledu, ki sta jo odigrali dve beograjski moštvi in v kateri je padlo vsega 9 golov, 6 za eno in trije za drugo stran. Na koncu prireditve se je zdelo, da so bili gledalci prav zadovoljni.

Pod vodstvom bivšega državnega prvaka Schwaba se je zbrala v Beogradu majhna skupina mladih drsalcev obojega spola,

ki so skoraj vso zimo pridno delali. Pri zati je treba, da jim je marsikaj uspelo in kaže celo, da se hočejo še poboljšati. List, iz katerega posnemamo te podatke, ugotavlja še, da je zdej upanje, da bodo po zgledu sportnikov na ledu sledili tudi aktivni pristaji drugih sportnih panog v Beogradu.

V smučarskem tekmovalstvu, ki je po daljavi največje na svetu, in sicer v tako imenovanem Vasovem tekmu na Švedskem, ki vodi nad 85 km daleč, je letos zmagal Ole Viklund v novem rekordnem času 5:31:50. Vse svoje tekmece je zmagovalce pustil najmanj 9 minut za seboj.

Madžarski smučarski trener Karel Russ iz Beljaka se je tudi udeležil tekem za državno prvenstvo na 18 km in zmagal v oolčnem času 54:47. Prvak v nordijski in alpski kombinaciji je postal Kóvari, v skokih pa Rosz.

Znane francoske Peugeotove avtomobilske tvornice so za svoje delavstvo zgradile krito dvorano, v kateri je prirejeno 32 m dolgo in 11 m široko tekašče iz ugakov, tako da imajo atleti za trening skoraj enake pogoje kakor na prostem. V dvorani je razen tekašča še več prostora za poskusno startanje in za kratke sprinte kakor tudi za trening na zaprekah. Slednji so atletom na razpolago tudi naprave za skoke in za met krogle.

Za najboljšega evropskega plavalca velja sedaj Šved Björn Borg, ki je pred kratkim v Berlinu popravil evropski rekord na 200 m prosto s časom 2:10.8. Borg, ki je že pred tremi leti dosegel dva evropska rekorda na 400 m in 1500 m prosto, se je zdej začel uveljavljati tudi na kratkih progah. Fant je star šele 22 let, tako da računajo še na izboljšanja.

Znani nemški atlet in evropski rekorder Rudolf Harbig je zdej vojak na vzhodni fronti. Zato se mora računati, da ga v bližnji bodočnosti zaradi pomanjkanja treninga ne bo tako kmalu na startu.

Dolenjci, izboljšajte naše sadjarstvo! Vinograde s slabimi legami naj zamenjajo sadovnjaki

Novo mesto, konec februarja Dolenjsko kot vinorodna pokrajina ima vse pogoje za uspešno sadjarstvo in priznati moramo, da so Dolenjci za izboljšanje sadjarstva mnogo storili in v umnem sadjarstvu v marsičem napredovali. Vendar dolenjski sadjarstvo še daleka ni na tisti višini, kakor je sadjarstvo v drugih naprednejših deželah. Ker je Dolenjsko v veliki večini po svoji legi in milim podnebnim vinorodno, daje večina gospodarjev prednost oskrbovanju in obdelovanju vinogradov. Pri tem pa jim je sadovnjak le bolj podrejenega pomena, kljub temu, da bi mu nosil skrbno negovani sadovnjak več dohodkov, kakor mu jih nosi vinograd.

Poraba sadja je od leta do leta večja in tudi cene sadja so zadovoljive. Dobro, lepo in zdravo sadje se vedno lahko proda in skrbno negovani sadovnjaki nosi pri manjših obdelovalnih stroških večji dohodek kakor vinograd. Iz vinogradov s slabšo lego in manj žlahtnimi trtami se vino le težko proda in večkrat tudi cene ne ustreza obdelovalnim stroškom. Zato bi kazalo marsikateri vinograd spremeniti v sadovnjak. Če pa ne želi to, mora dolenjski vinogradnik rabi vino tudi za domačo porabo bi kazalo saditi v vinogradu tudi sadne vrste, ki dobro uspevajo v vinorodni zemlji in ne ovirajo razvoja trt, kakor češnje, breskve in tudi marelice.

Namiznega sadja, ki se nalaže in najdražje proda, smo do sedaj Dolenjci kaj malo pridelovali, ker je v večini neogojeno dreve dajalo le industrijsko sadje. V bodoče bo treba vzgojiti in pridelovati več namiznega sadja. Naše sadjarjenje mora postati smotno. Posnemajmo pri tem naprednejše države, ki so zaslovene zaradi svojega sadjarstva. Sadovnjaki naj se pomočijo ker je pri nas še mnogo sveta, na katerem bi lahko zasadili sadno dreve in bi poleg tega še kosili travo. Visokodebelno, ne pregesto zasajeno sadno dreve

ne ovira pri kosnji sena in nosi tako kar dvojni dohodek. Drevesa pa je treba skrbno negovati, dobro pognojiti in napraviti kolobarje okoli njih.

Pri napravljanju novih sadovnjakov kakor tudi pri obnavljanju starih se moramo ozirati na izbiro sadnih vrst. Ker so za posamezne sadne okoliše že določene primerne vrste sadnega drevesa, naj sadjarji to upoštevajo in zasajajo le te vrste. Napačno je in tudi za prodajo neprimerno, če sadjar zasadi v sadovnjaku toliko sadnih vrst kolikor je dreves. Prilagodljivost je gojiti zlasti zgodnje sadje. V bližini mest, tržišč in zdravilišč, kjer je prodaja sadja zagotovljena, se izplača tudi gojenje specialnih sadnih vrst, kakor marelice in drugega namiznega sadja, upoštevajoč zlasti pozne zimске hruške.

Ker se porabi mnogo sadja tudi za domačo uporabo se gotovo ne bodo omučale priznane lokalne vrste sadja, ki so dobre za sadjevec vkuhanje in sušenje. Svoje bi pripovedovali našim sadjarjem, da sijo čimveč sadja, ker se s njimi sadja mnogo uporabljajo za domačo potrebo in se tudi prav lahko proda. Žal se je v našem sadju pri nas preveč pustilo. Vsaka vođa vas bi morala imeti skunno sadilnico za zadi.

Da bodo dolenjski sadovnjaki vredni svojega imena, jih je treba skrbno negovati in oskrbovati. Sadno dreve imajo mnogo sovražnikov in škodljivcev, ki ga ob vsakem času in v vsakem vremenu napadajo zato je treba sadne škodljivce v pravem času zatirati in prenehati bolezni, ki napadajo dreve kakor tudi sadje. Najprej moramo čes za to je zima in zvečnja pomlad, preden začne drevo odganjati. Počez zatiranja sadnih škodljivcev pa je predvsem važno dobro in pravilno gojenje, ker le od pomolnega sadnega drevesa je pričakovati obilnega sadu. Pomnilimo se z vso vmo dobro oskrbovanja naših sadovnjakov in izboljšamo naše sadjarstvo! Trud in delo bosta obilo poplačana.

Gojenje sončnic je koristno in dobičkanosno

Sončnice so naši kmetje že od nekdaj gojili v večji ali manjši množini največ za živinsko krmo, zlasti za prašiče. Vendar do sedanje gojenje sončnic ni bilo načrtno in zato tudi ni imelo posebnega gospodarskega pomena. Sprememba sedanjih razmer in pomikanje maščob, zlasti jedilnega olja, pa sli naše gospodarje, da prično gojiti sončnice v večjem obsegu, ker postaja gojitev sončnice važna in dobičkonosna kmetijska panoga, ki nas bo preskrbela tudi z jedilnim oljem. V živinoreji in mlekarstvu so sončnice že od prej cenjene, ker se bogate beljakovine, torej prvovrstna krma za močne krave in mlado govejo živino. Sončnice ki cveto skoraj tri mesece, so tudi za čebelarstvo važnega pomena. Zato jih bode naši kmetički gospodarji in čebelarji gojili tudi zaradi izboljšanja čebelne paše in čebelarstva napredka.

Pri večjem obsegu gojenja sončnic pride dobro v prid sveže listje za živinsko krmo. Listje pa je zelo primerno tudi za kisanje z drugimi primernimi rastlinami v silosih, da imamo tudi pozimi svežo krmo. Sončnice iz stebela precej odležejo tudi kot kurivo, če jih izločimo s koreninami vred. Postavimo jih ob robu njive in piramide, da dež izpere zemljo s korenin in da se posuše. Popel sončničnih stebel je izvrstno kalijevognojilo. Ker je sončnica zelo odporna proti slani, se more vedno računati na dober pridelek, ki nosi na 1 ha posevka okoli 4000 lir čistega donosa.

Sončnice bodo v velikem obsegu gojili na ljubljanskem barju, uspeva pa ta rastlina tudi drugod. Zelo primerne so preorane ledine travnikov in pašnikov, ki jih je treba že v jeseni preorati in primerno pognojiti. Dobro uspevajo tudi z okopaninami in krmiskimi rastlinami. Sončnicam je treba primerno gnojiti, kajti zahtevajo več hranilnih snovi kakor kornuza, posebno pa potrebujejo več kalija in dušika. Najboljše gnojilo za nje je dobro dozoreli hlevski gnoj s primesjo nekoliko umetnih gnojil. Za 1 ha površine je treba do 300 kg hlevskega gnojla. Če pa ni hlevskega gnojla na razpolago, ga nadomeščajo umetna gnojila, in sicer za 1 ha 250 kg kalijeve soli, 100 kg superfosfata in 100 kg amonijskega sulfata. Na težkih zemljah je potrebno tudi še gnojenje z apnom, ki naj se ga potrosi na 1 ha do 300 kg. Umetna gnojila, razen apna, se lahko medsebojno mešajo in raztrosijo v zgodnji pomladi na preorane njive ali travnike ter se nato plitvo porožejo ali prebranojo. Apno se raztrosi kakih 14 dni pred setvijo sončnic po razoranih njivah.

Sončnice se sejejo v drugi polovici meseca aprila, pa tudi že prej, ker so odporne proti pomladanskim slanom. Obdelovanje zemlje za sejanje sončnic je isto kakor za kornuza, Sončnice sejejo v razdalji 60 cm.

Na eno mesto se vržejo 2 do 3 zrna v globini 2 do 4 cm. Sejejo se pa lahko tudi s sejalnimi stroji. Sončnice je treba trikrat okopavati da je njiva čista pleva in zemlja rahla, ni pa neogibno potrebno osipavanje. Preden prično sončnice cveteti, je treba vsi stranske poganike z nastavki manjših glavice odrezati, ker ovirajo pravilno rast in razvoj glavne glave, ki je edino važna za pridelovanje semena.

Radio Ljubljana

SOBOTA. 28. FEBRUARJA 1942-XX

Ob 7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Simfonična glasba v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Trio Emona. 12.40: Koncert pianiste Vittorine Armiroli. 13: Napoved časa, poročila v italijanski. 13.15: Komunikie Glavneja stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Ljubljanski radijski orkester vod vodstvom D. M. Sijanica: orkestralna glasba. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Komorni zbor pod vodstvom D. M. Sijanica. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Drugi del koncerta pod vodstvom Simonetta. 17.55: Slavnostni valček. 18: Dr. Amalija Šimenc: Zdravje gospodinj, predavanje za gospodinj v slovenščini. 19.30: Poročilo v slovenščini. 19.45: Komorna glasba. 20: Napoved časa, poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Rossinijeva glasba. 20.40: Pestra glasba. 22.10: Koncert violinista Arriga Serata. 22.45: Poročila v italijanski.

KONČNO!

Peter: »No, vendar si se oženil.«
Pavel: »Da, glej, kot samec se nisem dobro počutil ne doma ne zunaj; zdej se vsaj zunaj dobro počutim.«

Službo dobi

beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Služkinja

za vsa hišna dela dobi službo. Trnovski pristan 24, Auheli. 2736-1

Kuharico

pridno in polteno, sprejem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra plača«. 2708-1

Postrežnico

za dopoldanske ure itčem. Mestni trg 17-II., vrata 8. 2716-1

Dekle

priklupno in podjetno, sprejem za točilnico. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2739-1

Pouk

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Mlada dama

poučuje, oziroma daje konverzacije iz angleščine, francosčine in nemščine. Naslov na ogl. odd. Jutra pod »Mlada dama«. 2691-4

Prodaj

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Otroško košaro

z žimnico, stojalo za cvetje, možko zlato uro, in druge predmete, ugodno prodaj. Vprašati: Bombač, Strossmayerjeva 1. 2734-6

Prodaj

nov radiopararat ali zameinam za pisalni stroj. Glavič, Tržaška cesta 9. 2706-6

Kupim

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Rabljenе steklenice

od črnila I. 1/4 in 1/2, kupuje Ivan Lapajne, Ljubljana, Monča. 2602-7

Pisalno mizo

kupim. Restavrat, glavni kolodvor. 2717-7

Kupimo karbid

in vreče vsako količino, plačamo visoko ceno. Generator delavnica, Ljubljana, Tyrševa c. 13, levo dvorišče, telefon 29-27 (Figovec). 2721-7

Auto, moto

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

200 ccm BMWmotor

Supersport model, v odličnem stanju, zelo ugodno napredaj. Generator delavnica, Tyrševa 13, levo dvorišče, Figovec, tel. 29-27. 2722-10

Motocikelj

rabljen, v najboljšem stanju, kupimo, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pomladi«. 2667-10

Kupujte

edino pri naših oglaševalcih!

Pohištvo

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Več kuhinj. oprav

cenejše vrste, poceni prodaja, pohištvo, Vitrinika. Ogleda se v skladišču Ljubljana, Tyrševa 47, poleg kavarnе Maicen. 2636-12

Kauč in otomano

elegantno, novo, po ugodni ceni prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2723-12

Lokali

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Iščem lokal

za manufakturno trgovino, prazen ali z inventarjem in odkupom zaloge. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2727-19

Stanovanja

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Mlada zakonca

mimna in čista, brez otrok, stalno v Ljubljani, išče eno- ali dvoosobno stanovanje za april. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelo točen plačnik«. 2738-21a

Sobosoda

Sobo

v centru mesta, sončno, oddam gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2733-23

Sobo

v centru mesta, prazno ali opremljeno, oddam po možnosti dvema gospodinjama, ki sta čez dan zaposlene. Ogled: Sv. Petra cesta 25. 2723-23

Opremljeno sobo

sončno, s posebnim vzhodom, oddam gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 2732-23

Dvočlanska družina

išče prazno sobo s kuhinjo ali večjo sobo kjer koli v mestu Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dvočlanska družina«. 2712-25a

Živali

Beseda I. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo I. 3.—.

Kurnik

prenosljivi, plemenske haterjske kokoši, valilnik in tri kurnice s kuni, napredaj. Bombač, Poljska gimnazija. 2735-27

Zenitve

Dekle pridno in polteno, želi poročiti vdovalca od 35—50 let, je dobra kuharica in ljubitelja otrok. Resne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sreča te išče«. 2718-25

R. Sabbatini:

„MESSIDOR“

Povest

Tedajci mu je padlo oko na Vidalovo sinjo uniformo, ki jo je bila Angela zašila in ki je še vedno visela na stolu, kakor jo je bila položila iz rok. Za trenutek je njegovo obličje izgubilo vsakršni izraz: obšla je praznosta, kakršna nastopi pred osuplostjo, kadar si nepričakovano misel polagoma utira pot v naši glavi. Potem se mu je obraz namahoma izpremenil: zgrbančeno čelo je pričalo o napetem premišljevanju, črne oči so se mu lesketale, in v kotičkih ust se je pokazal prekanjen, zloben nasmešek.

Z rokami za hrbtom in s pobešeno glavo je obstal pred kaminom in zastrmel v ugašajočo žerjavico, ne da bi jo videl, tolikanj zaverovan je bil v načrt, ki mu je vstajal pred duhom — v rešilno pot, ki se je bila nepričakovano odprla pred njim.

Nato se je obrnil, krenil okrog mize in obstal pred uniformo; šele zdej se je otrešel zamišljenosti in prežeče pogledal okrog sebe. Slišal je Angelo, kako je v sosednji sobi hitro begala sem ter tja in dokončavala priprave za odhod.

Ko je Seyrac spoznal, da bo imela še nekaj časa opravka, je jel brez nadaljnjega uredničevati svoj načrt. Z neučakano naglico je sčel svetli frak, ki ga je imel na sebi, tako da je ostal v sami

17 srajci, belih nankingastih hlačah in škornjih. Do tod je bila njegova obleka močno podobna tisti, ki so jo nosili častniki narodnega konventa; ničesar ni bilo, kar bi ga v tem oziru razlikovalo od Vidala. Pograbil je uniformo, jo obel in si jo zadel. Vidgal je bil višji od njega, prsi je imel širje in lakti daljše; a v celoti se mu je suknila kar prilagala, in ko si je zavezal trobarvno opasko, ki je bila prišita nanjo, ni bilo več videti, da bi mu bila preširoka.

Tako oblečenega bi ga bil vsak imel za častnika ene in nedeljive republike. Ko je pobral z mize potni list in si ga pravilno vtaknil v notranji prsni žep, je pogledal okrog sebe, iščoč klobuka. Nikjer ni videl nobenega, zato pa je opazil par pištol, ki jih je bil Vidal pustil na jedilni omari.

Komaj jih je utegnili spraviti v žep, je stopila v sobo Angela. Na prvi mah ga vobče ni spoznala in je že hotela zagnati krik; potem pa mu je pogledala v obraz, uganila njegovo namero in se ga odločno lotila.

»Kaj delate?«

Vitez se je bil spet ovedel, in ker se je imel za gospodarja položaja, je menil, da sme biti živahen.

»Da jo zagodem tem kanaljam.« je odgovoril, »sem oblekel njihovo livrepo. Vidal mi to uniformo pač lahko podari. Sicer pa, če vse dobro premislim, se dobremu republikancu tako ne spodobi, da bi imel dve vojaški sukni. Pravim domoljubom, učencem Rousseaua, preroka novega sodnega dne, mora takšno obilje oblačil smrdeti po bahaštvu in aristokratstvu.«

Njegova nepriljenost je bila tako vsiljiva, da se je Angeli nehote zbudil sum. Ko bi bilo njegovo govorjenje naravnost, bi ga bila morda celo pohvalila, da se je našel, in ga pustila takšnega od hiše, češ, naj se poskusi rešiti iz Pariza. Toda posmehljiv in zopni poudarek njegovega glasu ji je nehote vdahnil misel, da tiči za tem še nekaj drugega, kar ni v redu.

»Pri zapornici vas bodo ustavili,« je rekla. »Saj nimate listin, ki bi opravičevale vašo obleko.«

Seyrac se je nasmejal.

»Za stran tega nikar ne skrbite. Poskusil bom srečo in upam, da mi uspe.«

Angela je opazovala njegov samozavestni obraz, njegov rahlo porogljivi nasmešek, in njen sum se je poostiril, nikar pa da bi se poleg. Tedajci jo je prešinilo: ozrla se je po mizi in videla, da tistega, česar je iskala, ni več.

»Državljan,« je vzkliznila, »kje je potni list mojega moža? Kaj ste storili z njim?«

»Če hoč